

LITERÁRNÍ A VÝTVARNÁ PŘÍLOHA

4 / XXI

Co je, Vítku, nového?

Vrátíl jsem se z odhalení pamětní desky císařovně Sisi, což je podle mne nejvýznamnější kulturní událost tohoto roku. Deska je půvabná a nachází se blízko vodopádu Velkého Štolpichu v horách nad Hejncem, pro zájemce – doufám, že se to nedostane do rukou nějakému vandalovi, aby to neurval a neprodal do sběrných surovin. Je to vlastně z pryskyřice, není to bronz, takže by bylo zbytečné to montovat.

Co bys řekl o císařovně Sisi...

Je to vynikající osobnost. Předpokládám, že to je jedna z vůdčích básníček, přinejmenším teda rakouských a bavorských. Básně, poslední jsou někdy z roku 1881, 1883, nechala Sisi v rukopise v kanceláři švýcarského prezidenta s tím, že mají být publikovány až padesát let po její smrti.

To už bohužel je.

To už je, ale u nás to dosud nevyšlo. Něco jsem přeložil, ale zatím to mám v rukopise. Soustavně ji překládá Věra Macháčková. Přeložila i její biografii *Císařovnou proti své vůli*, která je pro poznání doby a osobnosti Sisi výborná četba. Ale nevím, jestli je dobrý, takhle všechno na ni vyžvanit. Rakouská historička Brigitte Hamann se věnovala jak posledním Habsburkům na císařském stolci, tak meziválečný Vídní, v době Schuschnigga a Hitlera.

Jakou literární kvalitou vykazují básně císařovny?

Básnířek není nikdy dost a ve své době byla jedna z nemnoha. Ona literatura neovlivnila, ve své době, protože to psala pouze pro své blízké, takové vlastní samizdat, kdy měla pět, sedm, deset výtisků, které rozdala svým nejbližším.

Obdivovala Heineho, kterého měla jako svého mistra, taky ho nějak zašitřovala. Velice slušná ženská to byla, evidentně. A ty básně, které zůstávají, jsou pozoruhodné, jsou z té doby sentimentality, což je docela vzácný literární svědectví a myslím, že jsou i literárně na úrovni. V názoru na její osobnost a dílo nesouhlasím s Evou Hahnovou, protože doktorka Hahnová mluví o jejích básních, že jsou spíše průměrné a že ona sama byla spíš neurastenická osoba. Já se ale domnívám, že si skládala básně už asi od patnácti let. Za druhý, obdivovala Heineho, tak se dá očekávat, že tam byl nějaký duchovní vliv, přinejmenším, a za třetí, skládala básně v podstatě až do své smrti, což znamená nějakých padesát let. Podle mého tyhle tři faktory zaručují, že to nemůže být špatný, že tam jsou zlatinky, tušené, že to působí jako kompaktní umělecké dílo. Určitě ostych a její postavení jí ovšem bránilo v tom, aby to publikovala. Taky je možné, že v její době to bylo nemožné. Myslím, že by bylo pozoruhodné zařadit ji do politicko-estetického kontextu její doby – přestože ji neovlivnila, tak ji reflektovala.

Byl jsi u její rakve v Kapucínské hrobce?

Nebyl, já jsem zůstal většinou na povrchu.

Jak to máš s bydlením?

No tak minimální. Bydlím na jednom mlýně za Prahu, u Okoře. Přes léto jsem tam byl na půdě, takové rozkošné pelíšky, tři deky, chodí tam za mnou kočky.

Čtyřnohý?

Čtyřnohý. Do spánku tam zurčí les a potok. Jak začaly ledy, jak trochu přimrzlo, tak se tam ale nedalo psát, křehlé ruce, tak jsem se přestěhoval níž. Teď bydlím u krbu, ve mlejně a vandruju po Praze.

Jak to máš do Prahy daleko?

Pěšky slabě dvě hodinky. Člověk přijde na jiné myšlenky.

Dvě hodiny cesty a jsi u Internacionálu.

Ano. Cestou si natrhám jablka, posnám, osvěžím se. Při tětletých pěších meditacích jsem se dostal k Máchovi, všichni se pořád podívali, jak mohl stihnout být za tři hodiny z Litoměřic v Praze, no tak to je jasný – on se občas svezl s formany! To pak znamená, že měl průměrnou rychlost osm, devět kilometrů za hodinu, v tomhle případě. Takže to pak opravdu mohlo do té Prahy stihnout.

Jezdíš do P. taky stopem?

Dřív jsem bral stopika, ale je lepší se projít.

Co ten problém s revizory?

Dali mi nějakou exekuci, dopraváci. Je to docela páška, nějakých sto tisíc, sto padesát, nějak tak. Případá mi ale, že to je nějaký divný – já ty pokuty mám přece právě proto, že nemám peníze, natož nějakých sto padesát tisíc – kdybych je měl,

tak bych si lístky kupoval. Já to nedělám, že bych nějaký peníze měl a nechtěl je dát – když peníze mám, tak je dám. Čili je nesmysl dávat pokutu člověku, který nemá peníze a který si ten lístek nekoupí, protože na něj nemá. To nemá smysl.

Bilbúm tohle nevyšvětlíš.

Ano. Takže jsem trošku na Dopravní podniky zanevřel. A to na mě před časem ještě jeden revizor zaútočil, ale já jsem mu odpustil, v srdci svém. Co já s ním. Nevím. Třeba jsou chudí a k revizorování je dohnala hmotná nouze. Já ale nejsem chudý, já jsem skromnej.

Z čeho žiješ?

Z plodů své práce.

Literární.

Literární.

Ve mlejně, kde přebýváš, něco platíš?

Když jsem na půdě, neplatím nic. Platím jen, když jsem u krbu, něco málo. U ohniště žiju jako starý Homér, který si tam taky vyhřívá své zimniční

Do toho se mi moc nechtělo, protože jsem básník a ne pastýř.

Bukolická poesie tě nebere?

S básníkem Tichem jsme páslí kozy, ale skončilo to tak, že nám nejdřív ze sousedství šlohlí dvě kozy, někde si je uložili, a pak zahnali celý stádo pod viak, a to jsem šel od toho, protože to byly děsný jatka.

To bylo v Šárce?

V Šárce, v takovém kaňonu, kde se ty mrchy válely, to bylo jako z nějakého surrealistického obrazu od Dalího, jak tam všude trčely k nebi hnáty a vyhrzly stěva. Vypadalo to opravdu jako z *Pokoušení svatého Antonína*.

Či kozy to byly?

Byly pronajaty od soukromníků, našťástí byly pojištěny, a byly určeny k řízenému vypásání Šárky. Já nevím, proč musí být vypásání řízené, když podle mě může stejně tak dobře být i neřízené – zvířata si sama nejlíp vyberou, co spást a co ne.

seš naprosto odolnej vůči nepřízni okolní a podnebí. Ty nohy ale musí být v teple, jinak furt chčiješ, je ti zle a smutno.

Jaks to tam měl s hygienou, mělš tam vodu?

Existuje jedna poučka, často mýtí krátí žití. Ráno si člověk opláchně tvář, večer si umyje prdel, a tak na přeskáčku. To je velice důležitý. Amundsen si myl zadek sněhem, protože jinak by byli vyřízený, k pólu by nedošli a ještě by na to zdechli. To jsou elementární věci, které, když splníš, tak se můžeš věnovat tvůrčí činnosti, skládání básní a literatuře i v podmínkách opravdu spartánských a nehospinných.

V paneláku ve Strakonících jsi vlastně zažil polární výpravu.

Jo, mrznu jsem, ale nezmrznu.

Napsal jsi tam něco?

Napsal jsem tam *Jednu větu* a složil básničkou sbírku.

Byls tam dva roky?

Dva roky, možná tři, čtyři.

Pokoušení svatého Antonína

Rozhovor Babylonu s Vítkem Kremličkou

kosti a vazalové mu házejí na půl ohloda-
dané kosti.

Homér je pes?

Homér je pes.

Dávají ti taky nějaký jídlo?

Občas jo. Nedávno jsem měl dobrou historku. Měli jsme k obědu dýně, a ty já hrozně nerad. Šel jsem do lesa, že si nasbíráím houby. Měl jsem jich plný košík a ony jako na potvoru byly jedovatý. To byla taková nešťastná náhoda, že jsem šáhnul vedle. Pak mi kamarád Martin Langer přinesl do nemocnice atlas hub, tak jsme ji tam společně našli – byla vedle ní lebka se zkříženými hnáty.

Jak to dopadlo?

Bylo to hnusný, ale zase jsem se po dlouhý době pořádně vyspal a ráno už to bylo fajn. Mělo to plus i v tom, že jsem se po letech ocitl zase v bíle povlečený posteli a dostal jsem teplý jídlo.

To bys v kriminálu dostal taky.

Chápu, že jsou lidi, kteří se nechaj zavřít jenom kvůli teplu a jídlu. Dneska to je ale fuška se nechat zavřít – na soud čekáš měsíce i léta a než k tomu dojde, tak třeba umrzněš. Nebo ti daj obecně prospěšný práce, a to seš pak nahraný.

Máš nějaké minimální důchod?

Musím o tom mluvit?

Nemusíš.

Já bych své příjmy raději utajil, abychom si nenaběhli na vidle.

Musíš si nechat životní minimum.

Mně ti exekutoři připadají jako státem uznání úředníci, protože když češ ty případy, tak oni dělaj exekuce z nejméně, nebo okrádaj děti o majetek, o svačiny, doslova. To je nehumánní přístup a není, kdo by je kontroloval – oni jako by dostali od státu všechno pardon.

Se sousedy už nemáš problémy?

Co jsem se odstěhoval, tak už ne, a jestli ještě někde prudej, tak nevím – mě to nezajímá.

Byl jsi někdy v poslední době u voleb?

U těch posledních jsem byl. Volil jsem monarchistu, proč by ne, protože ten program je pozoruhodnej, už jenom to, že tam mluví o občanech a obyvatelích a ten vztah mezi občanem a státem nebo zemí mně připadá kreativní, protože člověk se tam staví do kontextu svého okolí, na místo utápění se svého ega. Nevím, jak často se člověk za den cítí být občan. Já to mám tak jednou denně, když se naseru a vzpomenu si, jak mi dali tu státní exekuci – to se cítím jako občan a jsem nasraný. Stát mě tlačí do občanství, ale já se cítím být spíš jako obyvatel.

Domoroдец?

Domoroдец.

Zrušil bys občanství?

Tak některý instituce se nechaj. Ale jaký?! Teď mě zrovna žádný nenapadá. Policajti, ale nesmějí si vybrat člověka jako cíl svého zájmu.

Jít sloužit k policii jsi nezkoušel...

Ne, tam není inspirace, i když Františka Jirousová má prej nějakou policejní akademii. Já se na ní vždycky koukám s velkým respektem. Tak oni nejsou tak úplně blbíci, mají nějaké metody, analýty, psychology...

Zkoušelš nějaký zaměstnání?

Dělal jsem teď nočního hlídače, na stavbě, ale na jaře, když se ozvala ku-
kačka, tak jsem už musel jít.

Žil jsi v lese?

Přímou v lese ne – no tak, se stanem, tejdem, dva.

Pásl jsi dobytek.

Vítek Kremlička na funusu za Magora, Stará Říše 2011

Jak to bylo ve Strakonících, kde jsi nějaký rok bydlel.

To jsem bydlel v takovém holobytě v paneláku, bez elektriny, bez tepla. V podstatě jsem tam žil od jara do jara, a zjistil jsem tam několik věcí: Pokud člověk svítí v zimě svíčkou, tak se to dá vydržet spíš než ve tmě, protože ve tmě prostě zmrzněš a je to depka, zatímco plamíněk svíce tě zahřívá psychicky. Takže když se zahrabeš do dek a máš tam tohle světlo, tak přežiješ – ve tmě sotva. To je o zdraví. Já si tam čet s čelovkou na hlavě a na takový úrovni přežití jsem se udržoval krabicovým vínem – takový ty italský, španělský jsou kolem třiceti korun a někdy se mezi nimi najde dobrá série. Když se ti podaří narazit na dobrou šarži, tak nelituj peněz a kup celý karton. Jednou jsem takhle sehnal nějaké piňasol a nebyl vůbec takovej vodovej, ale bylo to zlatý téměř jako tokaj. Asi zrovna někomu uje-
la ruka, k dobrou věci.

Takže takhle jsem trávil zimy, při svíci, přičemž svíčku musíš dát na talíř. Tam jsou takový vychytávky. Dobrý jsou hrbitovní svíčky. Ale je třeba to dát na nějakou miskou, aby to nebařlo, pokud by se člověk dostal do takové situace. Cvičil jsem se tam v přežívání ve skromnejch podmínkách. V lednu tam bylo patnáct, dvacet pod nulou. Další věc jsou teplý, vlněný ponožky – ty jsou v takovýhle situaci bezpodmínečně nutný. Kdybys měl nějaký plátěnky, tak to bys zdechnul, ale když máš ponožky vlněný, tak seš nedobytný. Ještě jsou velice vhodný bačkory, který se dělaly z ovčího rouna, a do toho když vlezíš v těch vlněnejch ponožkách, tak můžeš být v bytě teplotně pod nulou, a s tou svíčkou můžeš psát, rukopisně, a

Jak ses tam vůbec ocitnul?

Když mě vytlačili sousedi z bytu, tak mi jeden bukanýř ze Šumavy nabídl tohle bydlení. Od jara do podzimu jsem se tam živil povětšinou lovem ryb a sběrem hub – jednou jsem se tam taky přiotrávil. To jsem ale jenom asi čtyři hodiny zvracel a bylo to dobré.

Co to furt, vole, sbíráš?

Tohle vypadalo trochu jako lanýž, nebo mořská houba, taková třepenitá koule, a vonělo to úplně úžasné, jako senzační zrající sýr, tak jsem si to nakrájel, ještě s cibulí a asi za hodinu, ani ne za hodinu, jsem měl těžký halušky. Tak jsem to vyblil do hajzlu a udělal se mi hrozně dobře, potom.

Cha cha cha.

No tak nouze. Jaksi byly někdy podmínky, že člověk musel opravu jít do lesa a sebrat to, co zrovna bylo. Rybama jsem se tam uživil v podstatě dobře, chodil jsem si je grilovat k řece. Objevil jsem tam několik fines, grilovacích – používal jsem na grilování skřípec. Za prvé jsem zjistil, že ryba se nemusí vykuchat hned ten den. Pokud ji necháš nevykuchanou do příštího dne, tak to maso zčehne, ale musíš ji osušit, aby nehnila, zvenčí, a odstranit žábry. Vegetariány třeba tohle hrozně sere, ale kdybys se chtěl žít vegetariánsky sběrem, tak se prostě neužívám – vegetariánství je komfort! Člověk prvobytně pospolný nebo člověk předvěký neměl na vegetariánství čas, ten musel jíst to, co ulovil nebo našel – to nebyla taková idyla, jako jít támhle někam do krámu a koupit si tam ovesný vločky a žít z toho celý rok.

Kams chodíš chytat ryby?

Na Otavu.

Na cejny?

Cejny, okouny a tak. Zkoušel jsem různé finesy, rybářský. Měl jsem tam i dobrý pozorování. Studoval jsem tam několik druhů jepic, efemerid. Leccos. Měl jsem tam taky kolo, takže jsem tam žil velice zdravě a prospěšně.

Žils jako mnich.

Ne jako mnich, ale jako mnich mni-
chů!

Celibát přispívá k vnitřní vyrovnanosti, člověk se naučí ovládat své síly.

Bezespory a líp se přitom taky chlastá. Ono se to se sexem strašně přehání. Někteří lidi šoustaj dvakrát tejdě, někteří i dvakrát denně, a pak jim to leze na mozek.

Možná jim to leze na mozek i tak.

Jo. Podívejme se na všechny ty zvířata kolem, který jsou narozdíl od lidí krásný a estetický, a mají páření jednou za rok. Jak říká Platon, láska je druh určitého šílenství, a když člověk moc šoustá, pak je z toho šílený. V životě jsem zažil několik osudových šílenství.

Láska tě vykořelela.

Ne, myslím, že mě to nakoplo dobrým směrem. Ale musí se to střídát, jednou šílený, jednou celibát. Proč se taky celibát do-
držuje? Je to velmi důležitý pro introspekci a pro meditaci, venkoncem pro spirituální život. Ale jak říkám, dobře se přitom chlastá. Je to takový... má to prostě větší grády.

Co piješ?

Víno. Plod lidské práce, staň se nám ná-
pojem vzdejší. Pozoruhodný je, že starý mýtus o argonautech, ta epizoda z Kolchidy, kde Iason má zasít dračí zuby, tak to byly zřejmě semínka vinné révy – ony tak vypadaj, jsou takový trojhranný, a tenhle mýtus je z doby počátku vinařství. Kdysi se lidé vyjadřovali obrazně, ne konkrétně. V kosmu, mýtu, ve vyprávění, v životě, aby byla zachována určitá celistvost, zatímco my žijeme roztržitě a přetržitě a celistvost nám uniká. Asi tak to má ale být.

Co si myslíš o současném Rusku?

Já jim držím palce, ať se jim dobře daří a ať nás nezloběj.

Co Číňani?

To jsou pacholci. Doposud maj trest smrti, barbaři. V Rusku je na něj moratorium, ženy jsou z trestu smrti zcela vyloučeny. To je znak humanistického nakročení do dalšího milénia, za to jim držím palce, to maj u mě plus. Číňani? Oni o sobě tvrdí, že jsou nejkulturnější národ na světě! Chudáci. Před tejděm seskočili ze stromu a ještě tam maj, chudáci, komunismus. To samý Severní Korea, kde mají ještě vyvražďovací lágry. To je meziplanetární oústa, protože o žádném jiném takovém otrěsném místě ve vesmíru nevíme. To je strašně smutný, měli bychom jít plakát, ale nejdem.

Co ženská otázka?

Jsou místa, kde jsou ženy rovnoprávný, jak je psáno v koránu, ať se podíváš třeba na osvěcené Jordánské království, nebo na bosenský muslimy a makedonský. V Turecku měli premiérku. Všichni mají mít svůj podíl. Prorok Muhammad byl taky v rovnoprávným vztahu s Ajšou, to nebyla nějaká despotie, kam jsme to došli! Ona si ho brala už jako druhého manžela, byla to nějaká kupecká dcera a on dělal příručího, když si ho vzala.

Chodíš do kostela?

O Velikonocích. Někdy se tam mrknu i přes rok zjistit, jestli se něco změnilo. Něco si promyslel... Naposledy jsem byl na Budči, v kapli.

V rotundě.

Jo, kam chodil svatej Václav studovat, a bylo to velice silný.

Z Okoře to máš kousek.

Slabou hodinku. Aby to ale nevy-
padalo, že jsem nějaké napravené
hříšník, kteréj vymetá kostely každéj
tejdem. To ne, ale je to místo usebrání
a meditace. Pokud by se mně nechtělo
do smutně, tak bych se domníval, že je
se mnou něco v nepořádku.

Jsi pro konstituční nebo absolutní monarchii?

Ta izolace před velkou válkou absolu-
tismus dovolovala, protože lidem bylo
dobře, povíceru, domnívám se. Pro mě
je jistým kritériem chování bulharského
krále za druhé světové války, který své
Židy, kteří byli jeho poddani, nevydal.
To byl slušnej mužskej, takovýhle cho-
vání králů má být. Jedno jsi-li Žid, nebo
jiné pohlaví, víš, že se tě král zastane.
Jak tuhleto problematiku sleduju, tak repub-
liky se při srážce s totalitou ukázaly jako
slabší. Jsem pro konstituční monarchii,
protože v parlamentu mají obyvatelé
zastání. Na britských ostrovech se drží
parlamentní demokracie půl tisíciletí.

Byl jsi na něčem dobrým v kině?

pokračování na straně 11

Vítěk Kremlička na funusu za Magora, Stará Říše 2011
dokončení z první strany

V kině jsem nebyl, ale nedávno jsem se díval na webu na pornička, ale ne ani tak na ty pornička, jako spíš na to, o čem tam píšou, a koukal jsem na ty různé sorty a žánry porničkové.

Soft, hard...

Soft, hard, gay, international, black and white, breake men, buka ge, gang beng.

Gang beng?

Jo, ale to není tak důležitý, to se pořád opakuje. Pozoruhodný ale je, že tyhle jednotlivé sorty nebo žánry, když si je přečteš, naznačují okruh problémů, s kterými se potýká pozemská civilizace – vztahy mezi rasami, nebo vztah k matkám a těhotným, vztah k Asii, nebo Latinoameričanům, dění ve střední Americe a tak dále.

Kam chodíš za kulturou?

Chodím do Unjazzu, Česta Huňát tam má své jazzové úterky. Což je takovej dlouhý cyklus o jazzovým dění od 50. let. No někdy hrájeme na mlejné.

Na co hraješ?

Na flétnu, někdy na kytaru, zbožný písně, v rámci evangelizace, abych to neodflink.

Trubku z Národů už nemáš.

Nedávno na jeden svatbě jsem trochu zatroubil, trochu jsme jamovali, ale to jen tak příležitostně. Já mám nejraději, když je ticho – v hlavě se tak všechno vine a obtáčí.

Příjemně.

Příjemně. My žijeme v době, kdy pořád slyšíš rokenrol, to je skvělé, ale tyhle slyšet ty tříčtvrťky a dvanáctky, tak z toho člověk trochu blbne. Rokenrol mám ohromně rád, ale nemusí být furt. Poslouchám renesanci. Jorge Savall – to je katalánskej královskéj band, který hraje renesanční hudbu v původní instrumentální. Je to myslím absolutní špice. Seženeš je i v Bontonu, i když je to trochu dražší. Tyhle věci ale stojej za to prásknout se přes kapsu.

Riká ti něco výtvarný umění?

Jo, ale nesleduju obrazy. Hodně pracuju s webem a myslím, že to, co nastalo někdy ve 20. letech, rozmach filmu, co se odrazilo trochu u futuristů, třeba u Marinettiho, nebo u Bacona, to rozfázování

obrazu, se nyní docela velkou silou usku-tečňuje v klipu, takový trochu opakování ty romantický doby. Obraz sám o sobě, klasický, nesleduju tolik, protože to je výstavní umění, to já nestihnu. Spíš sleduju to pouliční umění, nebo takový to bežný, co může přistoupit ke každému.

Pěkný tvar püllitru.

Taky nebo třeba tvar flašek, který je pozoruhodný. Loni nebo před loni jsem byl na pár dní v Kodani, v září, chtěl jsem si udělat pár pěkných dní, tak jsem jel do Kodané svobodně se nadechnout, a byl jsem tam v nějaký weinkammer, vinném sklepě, tak jsem to obcházal a bylo pozoruhodný, jak v každých státech, evropskejch i zámořskejch, řešej flašky. Nejkrásnější flašky jsou ze Španělska, ty maj krásnej designe. Německý, francouzský, bulharský flašky jsou pořád takový konservativní, pořád ty samý, ale ve španělském království se dbá na to, aby i flaška lahodila oku.

Máš radši baculatou nebo štíhlejší?

Na tom nesejde. A u ženských? Já to nevidím. Důležitá je ta vnitřní krása. Obsah přes sklo nechutnáš.

Ale něco už tušíš.

Jo, někdy je člověk překvapenej, příjemně.

Co pivo?

Plzeň je dobrá, Svijany jsou dobrý. Nezapomenutelný jsou dánský značky, pak Karlsberg, Tuborg. Polský piva byly dobrý, Krolewský, Zubr, Lech. Jsou to piva srovnatelný, dokonce i to moskevský pivo Ludmila, takže je člověk na svém hříšti.

Ve Strakoncích jsi se živil lovením ryb a sběrem lesních plodů. Jak ses k rybaření vůbec dostal?

Rybaření mě naučil otec, protože asi v 69. roce byl zakázán skaut a otec byl skaut, nebo je skaut. Mě z pionýra vyrazili už asi ve třetí třídě, kvůli drzým kecům, takže otec mi dal takovou průpravu pro život v přírodě, sběr lesních plodů a vodních úlovků.

To byl tedy jasnozřivý.

Předstihl dobu.

Jak to měl politicky?

Ríkal mi, komunistům nevěř.

Rozumný chlapík. Čím byl?

Povoláním byl inženýr, potravinářský chemie, chodil tady nedaleko na chemicko-technologickou. Vystudoval ji a potom byl ve výzkumném potravinářském ústavu a je autorem pečivový směsi na piškoty a bábovky.

Fakt?

Jo, Vitana vaří za vás, to je jeho dílo.

To jste zasloužilá rodina.

Někdy v roce 1956, kdy bylo to slavný maďarský povstání, tak se nechal v práci slyšet, že Maďarů to dělájí dobře. Zaslouchla to nějaká soudružka z ROH, naprášila ho a oni ho vyhodili. Obratem dostal povoláček k PTP, kde byl tři roky, a potom se už ke své práci nemohl vrátit, takže dělal tiskaře, pak byl v plynárnách, dispečer... Zachoval si ale, já nevím, znals to u svého táty, takový havarijní myšlení.

V jakém smyslu?

Přistupoval k tomu s takovým fatalismem.

A máma?

Máma měla v tomhle takovej podivuhodnej vývoj. Dědeček byl mlynář a za války ho, nějaká mlynářská jednota, delegovali do vlády, kde byl zástupce mlynářů. Na jednu stranu to byl loajální protektorátní úředník a na druhou stranu organizoval dodávky potravin z venkova do Prahy, což byl takovej ten černej trh pod citlivým nošíkem Němců, kufrý s jitrnicemi a tak. Po válce dostal vyznamenání za odboj. Zemřel v roce 1949 za velice podivnejch okolností, když mámě bylo třináct a jezdecká jí pak vyhnali z rodinného mlejna. To byl Červený mlejn v Měci u Slaného. Máma byla pak sirotek, se svým bráchrů, kterej to tady někdy v roce 1963 zabalil, zdrhnul během nějakého kongresu chemiků do Rakouska a pak Spojených států, byl odborník na kaučuky, polymery. Vzal s sebou tehdy nějaký dokumenty firmy Barum, takže ho v nepřítomnosti odsoudili za vlezlaru, dostal 25 roků.

Máma mezitím vystudovala pedagogický institut, kde nad ní držela ochrannou ruku profesorka Máša Mašindová, což byla vrstevnice Jana Patočky, díky které máma, ač dcera třídního nepřítele, dostu-

dovala. Máma byla taková cílevědomá. V 60. letech začala učit v mateřský škole, ve Vršovicích, kde se seznámili s tátou. Jako první tam zavedla saunu pro děti, což bylo pro zdravotní péči docela dobrý, a pak stoupala výš a výš a v roce 1968 vstoupila do KSČ a praskla jim s tím o stůl až v listopadu 1989. Tuhle tu bludnou loď KSČ se zřejmě nějak snažila dlouhodobě podvrátit, protože jinak to nechápu.

S mámou jsi se o situaci bavil?

Furt.

Byla v pohodě?

Totálně.

Podržela tě, když přišly průšvihy.

Těžká podpora, podporovala mě v tom uměleckým díle. Když vycházela Revolverka, tak na to přispívala.

Jak ses k lidem kolem Revolvere dostal?

Moje setra, starší, Markéta, chodila se setrou Vítka Bruknera do třídy a jednou mi řekla, že její kamarádka má dost dobrýho bráchrů, jestli se s ním nechci seznámit, slovo dalo slovo a bylo to. To jsem byl asi v devátý třídě.

Takže přes Vítka Bruknera?

Jo. My jsme měli takový zoufalý rodinný příběh. K nám třeba chodila jako učitelka klavíru Eva Michnová, chartistka, dáma, která nemohla sehnat práci a ségru učila na klavír. Máma se věnovala odchytu ztracených kusů.

Jak vidíš komunismus?

Dneska jsem viděl na facebooku fotku, kde byla nějaká slušná rodinka, babička, dědeček, nějaký mladý muž, dámy a všichni měli bouchačky a mně došlo, že se tady v Československu stal hrozejný průser na konci války – to nebylo osvobození, v tom 45. roce už chřastila další pouta. A tehdy vyšel takový příkaz, že všichni, kdo mají doma zbraně, musí je odevzdat a budto šly do šrotu nebo byly znehodnoceny. To byl průser, že to ty rodiny odevzdaly, protože kdyby si je nechaly, tak by bolševik nikdy neměl šanci nastoupit. Všechny ty podělaný lidový milice, s těma podělaněma kulovnicema by prostě neměly šanci, protože mezi lidma by byly zbraně a okamžitě by nastal velice rychlej proces.

Zdravý občanský reflex.

O tom to je přesně ve Spojených státech,

že tam nikdo nemůže sáhnout na právo sebeobranu, což se tady stalo a nastal průser – občanský stát byl vydán v šanc. Místo vlastní sebeobranu nastalo vědomí, že nás ochrání někdo druhý. To je pejcha, stejně jako ten sen, že jsme nějaký holubičí povaha a že to všechno zvládneme nějakou silou míru. Nezvládneme nic – jdi s vlajkoslávou a s holubíma pírkama proti hlavní! Oni se na tebe vyperou a nasypou to do tebe. Proč se ten atak proti komunistům mýjí pořad účinkem? Protože oni jsou trest Boží! Na nás je seslal Hospodin jako trest za naši pejchu.

Co betlémský dítě?

Matka Boží je báječná, a to je velkej posun v tý transposici náboženský, že žena byla postavena na ten piedestal, že přivedla lidem božskýho borce. To je úžasný. Všichni říkali, že to není možný, že to jsou nějaký kraviny, ale já se do toho pustil z hlediska přírodních věd, z biologie.

Myslíš neposkvrněný početí?

Jo, šel jsem na to exaktně.

A?

U některých organismů je partenogez, to znamená, že samice přivádí na svět potomstvo bez oplodnění. Partenogez je vlastně takovej panenský stvoření a já si říkám, že je-li Bůh, a on je, když to může učinit u těch báječných, titěrných mikroorganismů, tak proč by nemohl něco podobného učinit u člověka?

Jak ses dostal k psaní?

To bylo nutný, tím si bolševici nasrali na hlavu, že nás naučili psát! Protože psaní, formulace slov, je formulace myšlení, a jakmile začne člověk myslet, rozbiže jakoukoli doktrínu, která ho svazuje. To je zákon vesmíru a to je zákon Boží.

Co znamenají slova vázaný do veršů?

Spousta lidí říká, pišš básně, ale já nepišu básně, já skládám básně. Nevytvářím nějaký magický značky, skládám slova do nového vzorce myšlení. Báseň je, svým způsobem algoritmus nového myšlení přes metaforu, přemýš, slovní. Je to další řešení zkušenosti, která je furt ta samá, furt budeme chodit po zemi, furt budeme pít pivo a tak dále, ale můžeme to vnímat v dalším levelu nebo pozmeněný perspektivě. To se nevyklučuje.

Petr Placák

Tibetiana II

Na kraji tohoto podzimu, kdy západní vítr
Na kraji tohoto podzimu, kdy západní vítr
Čistí nebesa, kdy luna slizká slibuje hojnost ryb
Kdy tygři na výšinách řvou a draci zápasěj v křovinách
Ke mně na návštěvu přišel večer hrnec.
Byl omlácený, email mu oprýskal mnoha pády a plamy
Vodu však vaří stále dobře. A o tom to je.
Možná jsou lepší elegie,
než o hrnci a ohništi ve stanu na louce,
O podzimním potoku s jasnou vodou
a psružím hemžení na štěrkoštitích
Ale osud tomu tak chce.
Na stole nůž, tabák, dým se k nebi line
Posilit mračna v jejich snaze a svobodě shromazďování;
Tak to ale vždycky chodí – nebo snad ne?
Ještě že zbyl Eros a cihla čaje! Tady je. Knihy navlhle
Ranní rosou. Hrnce jsou často samy na svých plotnách
V téhle zemi je zákaz amuletů, jsme řízení příkazem Osudů
Bečky jsou prázdné, plní se příkazem vrchnosti
Piva jsou kalná a kořalky sřibřité
nečekanou smrtí konejšitelkou.
Třeba pit opatrně, nejlépe víno se slunečními kolký
Podivná zem; jsou zvláštní ohně v našem kraji
Vypadají, jako by kdysi žily a jako by umíraly pro nás
V hrozných bolestech plameny. Jsou to živé ohně
Padají hvězdy do nebe, mžiknou a provždy usnou.
Zrána vychází nůž, řeže až na okostici a ještě hloub,
Na dřevě kosti.
Naše písmo vypadá jako květiny, masky, tváře,
Stopy zvířat a nebeské rozmary, inspirace
a ozdoby překvapivé okamžiky
Proč užíváte interpunkci sněhovými vločkami?
Asi že jsou krásné a dokáží rychle pomínout.
Jakože jste se nestihli usadit? Protože život je
ustavičné těkání pohybu.
Kde je vaše žena? Nikdy tam, kde já,
hledí k jinému obzoru.
Zas kráčí Luna přes listí...
Zas kráčí Luna přes listí...

Kudy půjde,
Podzim až je strhne?
Snad přes jinovatku
Co já vím?
Jsou tiché dni a noci řevu
Mračna se přesouvají,
Proudnicetancí v tomto
Zapomenuté údolí, kde vítr kráčí okovanou botou
A skládá listí do štosů s jinovatkou
Do závějí; a někdy se pohne obzor,
Ta medová stuha soumraku,
Která nechce hrát
Tibetiana – ženská tvář,
A v ní je vepsán osud Země,
Rázy lidského údělu.
Stanová plachta duní
Zesiluje resonanci bubnu jako neviditelný maják zvuku.
Tak zaprší? Jak si pomyslíš,
Když přijímáš účast na údělu Stvoření.
Překroč tu struhu dávnou plnou psružím,
Tabák bafni a víno srkni
Jsou večery na ručejích
A kluci choděj na bahna
Člověčí dnové jsou
A jejich konce není
Příroda chladna jest
Žije v zapomnění.
Kupte si boty, rohlíky, šproty
Více netřeba do foroty
Jsou nízko nebesa,
Hvězdy z nich padají do lesa
Venku je mlha jak na hřbitově,
Kde Magor svůj věčný sen spí
Vzpomínám na něj – a na rodiče,
Jak hnali v dálí stáda své,
Teď chlad se vkrádá do týpi,
Tak chce na ohništi přiložit
A v přitími zdá se, jak by přišel Ahasver,
Ten věčný Žid – kéž kořalky by kapku přinesl,
Šproty bysme k ní přikousli
Venku je mlha jak na hřbitově a chlad se vkrádá do týpi

Mezi Japonskem a Amerikou

Do Řezna je to z Prahy o trochu dál než do Brna, ale budete tam rychleji. Na cestě totiž nejsou nejrůznější uzavírky a také dopravních nehod je o poznání méně. Město samo o sobě je starobylé, s úzkými uličkami, kterými našťástí auto neprojde, s opevněnými městskými paláci - středověkými obytnými věžemi, zvláštností mimo Itálii jinde nevidanou. Nedaleko, za kostelem sv. Jakuba, který je jednou z nejdůležitějších románských památek v Německu a jehož severní portál je vyzdoben tajemnými sochami, pro které existuje řada nejrůznějších výkladů, je budova Kunstforum Ostdeutsche Galerie. Už z dálky je stavba viditelná pro svoje červené, mírně nachylené sloupky, dílo Magdaleny Jetelové. Jako by autorka barvou symbolizovala základ, z něhož galerie vyrostla: z krve, nenávisti, zášti, netolerance, kterou tak rádi produkovaly různé politické ismy 20. století a díky kterým mnoho lidí ztratilo svoji rodnou zemi v případě lepší, v tom horším vlastní život. Galerie se stala nově nalezeným domovem pro díla umělců, kteří přišli o rodnou zemi díky svému jazyku, původu, politickému přesvědčení anebo poválečné změně hranic, které změny tvář čtí střední i východní Evropy.

Letos uplynulo osmdesát let od úmrtí Emila Orlika, umělce s typicky středoevropskými kořeny. Narodil se v čase c. k. monarchie v pražské židovské rodině, s mateřským jazykem německým, a stačil zemřít dřív než se Hitler dostal k moci. V Praze vystudoval gymnázium, v Mnichově absolvoval Akademii výtvarných umění. Žil a tvořil nejprve v Praze, pak ve Vídni a Berlíně, mnoho času strávil na cestách po Evropě, podnikl několik velkých cest do Japonska, severní Afriky, na Ceylon, do Číny, severní Ameriky. První a také časově nejdelší a možná nejdůležitější byla jeho první cesta do Japonska, která započala 4. března 1900 ve Vídni a skončila v dubnu roku 1901 v Praze. Během pobytu v Japonsku Orlik intenzivně studoval japonský dřevorez a japonskou kulturu. Jako jeden z prvních evropských umělců se inspiroval japonským dřevorezem a pod jeho vlivem vytvořil řadu osobitě pojatých prací. Ve svých „japonských“ grafických listech zcela potlačil secesi zdobnost a ornament, sklon k jisté dekorativnosti a karikatuře. Vytvořil řadu barevných, mistrně dokonalejších dřevorytů pevně sevrženého obsahu s důrazem na koncentraci a vnitřní kázeň, ve kterých každá zobrazená věc má své

pevně stanovené a předem promyšlené místo. Jeho poutníci na Fudžijamu nejsou křesťanskými poutníky za nějakými ostatky svatého, ale jsou jako velebné plující myšlenky v bezbřehém čase k posvátné hoře, kolem které podobný bílým obláčkům prolují a nenápadně se rozplynou. Zůstane po nich jen těžko vysvětlitelný a nepopsatelný klid.

Roku 1921 vydal Emil Orlik album litografií a leptů „Die Reise nach Japan“, ve kterém znovu zpracoval své japonské dojmy. Zvlášť působivé jsou lepty kombinované s ruletou. Dvanáctý list souboru „Fudži“ (u Hakone) je malým veledílem, narozdíl od japonských dřevorezů, které tradičně horu zobrazují v modré barvě, je Orlikův lept nebarevný, plochý vrchol sopky a její úbočí se majestátně vynořují z mlžného oparu, který nestejněměrně horu opepíná, kopcovitá krajina v popředí je od úbočí pokrytého lesem, který jenom tušime, oddělena soutěskou, již protéká řeka, úplně vpředu stojí na břehu řeky tři osamocené stromy jako protipól mohutné a posvátné hory. Opět klid a ticho, zastavení a čas k zamyšlení.

Vystaveno je takřka tři sta kreseb, grafických listů, několik obrazů a pastelů z Orlikových cest z Halicé přes Slovensko do Skotska, z Evropy do Afriky, Japonska a Ameriky, ve vitrínách ukázký autorových skicářů a jiných archívních dokumentů. K výstavě vyšel katalog s řadou málo známých reprodukcí kreseb, které jsou

většinou ve vlastnictví řezenského Kunstfora. Výstava představuje autora jako suverénního kreslíře s velkým citem pro zachycení okamžiku, jako trpělivého pozorovatele a nenápadného komentátora běžného života, jež pozoroval na svých cestách. Vystavena je i pozoruhodná Orlikova práce z přelomu 19. a 20. století, cliché-verre, podle níž můžeme usoudit, že autor snad experimentoval také na poli fotografie.

Jedinou smutnou věcí, kterou však ocení milovník umění, který je nerad rušen a rozptylován, je nezájem. Galerie, plná krásných prací, je skoro bez lidí. Pokud si bude chtít někdo udělat hezký výlet, krásné Řezno i výstava Orlikova za to stojí. Taky je příjemné, že v Řeznu není zatím slyšet ruština, a že výlet se dá třeba zakončit v typické bavorské hospodě, kde si vaří vlastní pivo a kde se podávají typická bavorská jídla v cenách více než přijatelných, ovšem v porcích skoro dvakrát větších, než je třeba v naší matičce měst zvykem. Jedna taková hospoda je nedaleko galerie, blízko výše zmíněného kostela na Arnulfplatz a jmenuje se Kneitinger.

Jan Placák

Zwischen Japan und Amerika.
Emil Orlik. Ein Künstler der Jahrhundertwende
Kunstforum Ostdeutsche Galerie Regensburg
[18. 11. 2012 - 3. 2. 2013]

Zpívala bolera

Guillermo Cabrera Infante

Ždalo se mi, že už osmašedesát dnů dennodenně vyplouvám do nočního zálivu lovit, ale zatím se mi nepodařilo chytit ani rybku, ani jedinou čudličku, a Bustrofedon a Eribó a Arsenio Cué zakázali Silvestrovi vyrážet na ryby se mnou, protože podle jejich názoru už jsem úplně a definitivně zmagoril, ale v den číslo 69 (tohle číslo v noční Havaně přináší štěstí: podle Bustrofedona proto, že se dá převrátit, Arsenio Cué má k tomu jiné důvody a Rine taky: je to číslo popisné jeho domu) jsem se dostal až na otevírané moře, sám, a po modrých, fialových, ultrafialových vlnách ke mně připlouvala fosforeskující ryba, nejdřív dlouhá a podobná Cubě, potom se zmenšila a byla to Irene, pak ztmavla a zčernala a byla to Magalena, a když jsem ji chytil, když spolkla háček, začala růst a rostla a rostla, až byla tak velká jako člun, nechávala se unášet vlnami, funěla, vydávala svou tlamou podobnou játrům nejružnější zvuky, vrněla, řvala, bublala jako ucpaný odpad, až se zklidnila a kolem se začali objevovat žraloci, barakudy, pirané s tvářemi neznámých lidí, ale jedna se strašně podobala Gianniimu Boutadovi a další zase Emsimu, konferenciérovi z Tropicany, ta měla v tlamě hvězdu, další byl Vitor Perla, ten měl v podbradku perlu a podbradek vypadal jako krvavá kravata, začal jsem přitahovat a přitáhl jsem rybu těsně k okraji člunu a řekl jsem jí, ty velká rybo, ty moje ohromná rybo, ty vznešená rybo, já jsem tě harpunoval, já jsem tě chytil, ale nedovolím jim, aby tě sežrali, a začal jsem ji vyťahovat do člunu a už jsem v něm měl její ocas a člun teď byl zářivě bílý a ryba uhlově černá a pak jsem začal bojovat s jejími boky, které byly měkké jako želatina, viděl jsem, že z téhle strany je to medúza, znovu jsem trhl a ztratil jsem rovnováhu a upadl jsem do člunu a celá ta velká ryba na mě, zalehla mě, nevešla se do člunu a nedovolovala mi dýchat a já se dusil, protože jsem měl na tváři, na puse, na nose její zábrvy, vydýchávala mi všechny vzduch, všechny, nejenom vzduch zvenčí, co jsem se ho měl nadechnout, ale i vzduch z mého nosu, z mých úst a z mých plíc, nedostávalo se mi vzduchu vůbec a já se dusil. Probudil jsem se.

Přestal jsem zápasit se vznešenou rybou a musel jsem místo toho bit, odstrkávat a odkopávat skutečného věrolomného vorvaně, který na mně ležel a líbal mě svými ohromnými pysky přisáté štenice, líbal mě na oči, na nos, na ústa a kousal mě do uší a do krku a na hrudi a Hvězda ze mě sklouzla a znovu se na mě vysplhala a vydávala podivné, neuvěřitelné zvuky, jako by zpívala a chrápala najednou a mezi tím bučením mi říkala, miláčku, zlatíčko, měj mě rád, dej svoji černošce hubičku, no tak, pojď, no tak, a tak různé podobně, což by mě normálně rozesmálo, kdybych se nedusil, vši silou jsem do ní strčil, zapřel jsem se o zed a udělal páku (protože jsem skončil až u zdi, až tam mě dostrkala ta rostoucí masa, tam mě teď drtila celá zeměkoule ležící na mém těle), až ztratila rovnováhu a spadla z postele a zůstala ležet na podlaze, funěla a já jsem honem vyskočil, rozsvítil a uviděl ji: byla úplně nahá a kozy měla stejně masité jako paže, dvakrát větší než moje hlava, jeden prs ji visel dolů a válel se na podlaze, druhý padal přes prostřední váleček tří velkých pneumatik, které oddělovaly její nohy od toho, co by bylo krkem, kdyby nějaký měla, první pneumatika nad stehny byla jakýmsi pokračováním jejího Venusina pahorku a viděl jsem, že Alex Bayer měl pravdu, že se depiluje úplně celá, protože na těle neměla ani jediný chloupek, a to nemohlo být přirozené, ačkoli na Hvězde nebylo přirozené nic. Tehdy mě napadlo, jestli není náhodou Martanka.

Plodí-li spánek rozumu obludy, co bude asi plodit spánek nerozumu? Ždalo se mi (protože jsem znovu usnul: spánek je stejně neodbytný jako nespavost), že na Žem zařadili Martani, ale ne jak se obával Silvestre, ve vesmírných lodích bezhluké přistávajících na střechách, jako ozbrojené vyrážející ze zemské hmoty nebo prostřednictvím invaze mikrobitů, které oparovávají zvířecí a lidská těla, ale že přišli v martanských tělech, jako stvoření opatrně přisazkami, která dokážou vytvářet vzduchové stěny a scházet a vycházet majestátním krokem po neviditelných schodech a rozsvětlí hrizy z přítomnosti svých černých, lesklých, tichých těl. V jiných snech či ve stejném, jen jinak ztvárněném snu byli Martani zvukové vlny, které se mezi nás vtrhaly a ocarovávají nás jako sirény: odkudkoli, z kteréhokoli kouta náhle vystávála omamná hudba, paralyzující zvuk, a nikdo se nedokázal proti této invazi vnějšího prostoru nijak bránit, protože nikdo netušil, že ta hudba je tajná, konečná zbraň, a nikdo si už nezalepoval uši voskem ani si je nezacpával prsty, a na konci snu jsem se pokusil zvednout ruce k uším, protože jsem to pochopil, ale měl jsem ruce přilepené a záda taky přilepená a krk taky přilepený nějakým neviditelným lepidlem a probudil jsem se mimo postel, v louži potu na podlaze. A vzpomněl jsem si, že jsem se natáhl na podlahu na druhém konci pokoje, u dveří, a tam jsem usnul. Měl jsem tam ještě na puse přilepenou tu pyskatou motorkářskou rukavici? Nevím, cítil jsem jenom pachut žluči a žízeň a chtělo se mi spíš zvracet než pít, ale musel jsem si pořádně rozmyslet, jestli vstanu. Neměl jsem vůbec chuť uvidět Hvězdu, at už obludu, nebo osobu, jak spí v mojí posteli, chrápe s otevřenou pusou a přivřenými očima a převahuje se ze strany na stranu: člověk málokdy touží setkat se po probuzení se zlým snem z předešlé noci. Začal jsem spekulovat, jak bych se mohl nepozorovaně dostat do koupelny, umýt se, vrátit se pro oblečení, obléct se a potichu vyjít ven. Když jsem to všechno v duchu udělal, pustil jsem se také v duchu do psaní vzkazu pro Hvězdu, víceméně v tom smyslu, že jsem ji žádal, aby se laskavě doznala vypařila, až vstane, aby si jí nikdo neovládl, ne, to ne: aby uklidila, to taky ne: aby za sebou zabouchla: do háje, všechno to bylo dětské a navíc zbytečné, protože Hvězda stejně neumí číst, no tak to napíšu tlustou tužkou a velkými písmeny, a kdo vlastně tvrdí, že neumí číst? Nejspíš rasová diskriminace, řekl jsem si a rozhodl se vstát a probudit ji a na rovinu si s ní promluvit. Nejdřív jsem se musel samozřejmě obléct. Postavil jsem se a podíval se na rozkládací pohovku a ona tam neležela a nemusel jsem dlouho hledat, protože před sebou jsem viděl pustou kuchyň a koupelnu s otevřenými dveřmi, taky liduprázdnu: není tady, odešla. Podíval jsem se na hodinky, které jsem si večera večer nesundal, a byly dvě (odpoledne?) a pomyslel jsem si, že vstala časně a odešla, abych ji neslyšel. To je od ní pozorné. Šel jsem do koupelny, sedl si na záchoď a četl si pokyny doprová-

zející každou cívkou filmu Kodak, které byly nevim proč rozházené po podlaze koupelny, četl jsem to pohodlně, prostě rozdělení života na Shunečno, Pod mrakem, Stín, Pláž nebo Sníh (do prdele, sníh na Kubě!) a nakonec Osvětlený interiér, četl jsem to a nevnímal, a vtom jsem uslyšel zvonek u dveří, a kdybych mohl vyskočit bez neblahých špinavých následků, udělal bych to, protože jsem si byl jistý, že je to hvězdný comeback, a zvonek zvonil a zvonil a já jsem zatáhl dech a utířil střevo a umlčel celé své tělo, aby se rozleho absolutní ticho. Ale neexistuje nikdo solidárnější než kubánský kamarád: někdo na mě zakřičel do větrací šachty kuchyně a koupelny, což není nic těžkého pro toho, kdo zná budovu, má tělesné dispozice artisty na létající hrazdě a hrdlo operního tenora, líp na přátelství jako leukoplast a nebezpečně vystrkuje hlavu okénkem z chodby. Ten hlas nebyl martanský. Otevřel jsem, když jsem tedy předtím vykonal jisté hygienické rituály, a do dveří vletěl jako

Bamberger Apokalypse, Reichenau, okolo 1010

smřel Silvestre a rozrušeně křičel, že Busto je nemocný, a to hodně vážně. Kdo? zeptal jsem se a uhlazoval si vlasy rozčuchané jeho větrem, a on mi řekl, Bustrofedon přece večera ráno jsem ho vzal domů protože to nebylo dobře zvracel a ještě jsem si z něho dělal legraci že to jsem si myslěl že to teda vydrží vic ale řekl mi že to je v pohodě a at ho vložím před domem a dneska dopoledne jsem se u něho stavil poněvadž jsme měli jít na pláž a služka mi řekla že nikdo není doma ani pán ani paní ani Bustrofedon protože ho brzo ráno odvezli do špiálu, řekl mi Silvestre, přesně takhle, bez jediné čárky. A služka řekla Bustrofedon? zeptal jsem se stupidně toho rána poznamenaného ospalostí, kocovinou a únavou, a on mi odpověděl, Ne, blbě, jasně že ne, řekla jeho jméno, ale je to kurva Bustrofedon. A co ti řekli, že mu je, zeptal jsem se cestou do kuchyně, kam jsem se vydal pro sklenici mléka, v ranní poušti pijaný cennější než pramen v oáze. Nevím, řekl Silvestre, nemyslím, že to je něco moc zlého, ale ani moc dobrého. Příznaky se mi nelíbily, mohlo by to být mozkové aneurysma nebo embolie, nevím, a ještě než dořekl nevím, už jsem se smál. Cemu se do prdele řehtáš? rozčiloval se Silvestre. Jaký jsi lékařský odborník, kamaráde, řekl jsem mu. Proč? začal a uviděl jsem, že se zlobí. Nic, jen tak. Tak ty si taky myslíš, že jsem hypochondr? zeptal se mě a já mu odpověděl, že ne, že mě jen rozesmátl ty názvy, ta rychlá diagnóza a jeho vědecká jistota. Usmál se, ale nic neřekl a ušetřil mě svého vyprávění o tom, jak chtěl jít studovat medicínu, ale pak se šel s jedním kamarádem z gymplu podívat na fakultu do pitvevy a tam uviděl mrtvolu a ucítil pach formaldehydu a mrtvých těl a uslyšel, jak skřípou kosti, které nějaký profesor přezářoval pilkou nebo co. Pozval jsem ho na sklenici mléka a on mi řekl, že už snídál, a od snídáně jsme se dostali k tomu, co jí předchází, což není půst, ale předchozí noc.

Kam se večera vypařil? zeptal se mě, neznám nikoho, kdo by se víc vyptával než Silvestre: mohl by mít předzvětko. Proč? Šel jsem ven, řekl jsem mu, trochu se projít. Kam? Tak všelijak. Jseš si jistý? No asi jo, kdo jiný by to byl, ve svém oblečení jsem se procházel já osobně, řekl jsem mu. Hm, on na to mudrlantsky, to je tedy zajímavé. Nechtěl jsem se ho na nic ptát a on toho využil, aby se zeptal mě, že nevíš, co se stalo večera v noci? Tady? opáčil jsem a snažil se nezepstat. Ne, tady ne, řekl mi. Na ulici. My jsme odsud odcházeli jako poslední, myslím. Ano, poslední, protože Sebastien Moran odešel ještě dřív, než se vrátil s Hvězdu a její show (jako bych v jeho hlase slyšel posměšek), a potom odešel Gianni a Franemilio a zůstali jsme tu jenom Eribó a Cué a Bustrofedon, povídali jsme si, řvali na sebe

přes Hvězdu chrápání a Eribó a Cué a Piloto a Vera odešli společně a já s Bustrofedonem jsme s sebou vzali Ingrid a Edith a Rine už odešel dřív s Jessem a Juanem Blankem, tedy aspoň myslím, už to přesně nevím. No zkrátka já jsem to tady zabouchl a s Bustrem jsme chtěli jít s Ingrid a Edith do Chori a Busto perlit ještě víc než obvykle, to bys ho musel slyšet, ale pak na druhé straně reky se mu udělalo zle a museli jsme se vrátit a Edith nakonec chtěla jít domů, řekl mi.

Já jsem bloumal po pokoji a hledal ponožky, kterých jsem měl ještě večera pár, ale teď se najednou snažily osamostatnit a stát se každá jedinečným exemplářem, až mě unavilo pátrat po nich v celém vesmíru, vrátil jsem se do své galaxie, otevřel skřín a vybral nový pár, a zatímco jsem si je natahoval a Silvestre mi dál vyprávěl, vymyslel jsem, co si počít se zbytkem neděle. Zkrátka jsem jak nic sbalil Ingrid (a teď musím vysvětlit, že Ingrid je Ingrid Bergamo a nejmeneje se tak, ale my jsme jí tak začali říkat, protože ona takhle vyslovuje jméno Ingrid Bergman: jinak je to drobná mulatka, velmi vyvinutá, říkává o sobě, když je v rázi, odbarvuje si vlasy na blond a hodně se maluje a nosí nepřiléhavější šaty z celého tohoto ostrova, kde žije nepoužívají šaty, ale rukavice, pouzdra na tělo, a je dost lehká, což ovšem neuměňuje Silvestrovu radost, protože večer

bych si možná mohl sundat sako, sundám si ho a sednu si vedle ní a začnu ji hladit a líbat a přitom ji nenápadně pomalu pokládám, až si lehne, ale jako by měla pružinu, zase si sedne, a já ji znovu pokládám a tentokrát zůstane klidně ležet a já na ni konečně vybalím, ale úplně úplně doslova, spíš jako v romantických scénách, ale riskl jsem to a povídám, že je hrozně horko a že je škoda takhle si ničit šaty, úplně se zmačkají, když je přitom tak elegantní, a ona na to, No fakt, jsou hezký, že jo? a hned bez přechodu povídá, že si je sundá, aby se nezmačkaly, ale nic víc už si prý svolékat nebude a zůstane v kombině, a opravdu si ty šaty svolékně. Vráti se do postele a já už mám mezitím sundané boty a Haysiv kodex odsunutý do zapomnění a začínám ji zpracovávat v polodetailu nebo v americkém plánu a žádám ji, úplněho prosím, téměř klečím, aby si sundala kombině, že toužím uvidět její nádherné tělo hvězdičky, at si nechá jen kalhotky a podprsenku, že to jsou krajkové plavky na plavání v posteli, a tímhle argumentem, kamaráde, ji přesvědčím a ona si stáhne kombině, samozřejmě mě předtím upozorní, že nic dalšího si už svolékat nebude. Tečka. A tak se líbáme a objímáme a hladíme a já povídám, že se mi pomačkají kalhoty, stáhnou si je a taký si svolékně košili a zůstanu jen v trenýrkách, a když si znovu vlezu do postele, ona už se zase zlobí nebo předstírá, že se zlobí, a nepustí mě k sobě blíž ani o chloupku. Ale za chvíli se ji dotknou rukou a hladím ji po celém těle a znovu se začneme líbat a to všechno a já zase začínám žadonit, nejdřív úplně potichoučku, skoro off, říkám, prosím, aby si svolékla i zbyváající prádlo, aspoň podprsenku, abych uviděl její nádherná prsa, ale ne a ne ji přesvědčit, a když už málem ztrácím trpělivost, ustoupí. No dobře, a jediným hmatem si šprndu rozepne a já vidím v načervenalém světle pokoje (to byla další debata: zhasnout stropní světlo a rozsvítil červenou lampičku, vidím osmý div světa, osmý a devátý, protože to jsou divy dva, a popadne mě nadšená a já taky a celá atmosféra se změni z napětí v euforii, jako by to točil Hitchcock. No nechci tě unavovat, stejnou technikou a podobnými argumenty jsem dosáhl toho, že si svolékla i kalhotky, ale pozor, ve chvíli, kdy by starý Hitch udělal stříh a vložil intercut ohňostroje, tak ti musím říct, protože budu upřímný, že dál jsem se nedostal: nedala se nijak přesvědčit, prostě nijak, a já došel k názoru, že znásilnění je jedna z Herkulových prací, není to delikta a ve skutečnosti se provést nedá, pokud je oběť při vědomí a je na to člověk sám. Nou, thats quite impossible, dear De Sad.

Začínám se řehtat, otráskáji mnou seismické záchvaty smíchu, ale Silvestre mě přeruší. Počkej, počkej si, jak říká Ingrid, ještě jsem neskončil. Noc, vypráví Silvestre, nebo ten zbyváající kousek noci jsme strávili báječně, ulevila mi šikovnými rukama, že jsem se s tím téměř spokojil, pak jsem ve vytržení usnul, a když se vzbudím, už svítá, pohlednu na svou milovanou a vidím, že se má co-star přes noc proměnila, že ji spánek změnil, tomu říkám stejně jako starý dobrý Kafka proměna, sice vedle mě neleží Řehoř Samsa, ale úplně jiná žena: noc a polibky a spánek jí smyly nejenom rtěnku, ale veškeré šminky, všechno naličení: dokonalé obočí, dlouhé, silné černé řasy, svěží fosforeskující barvu, a počkej, počkej si, vypráví, ještě se nesměj a radši se něčeho podrž, protože teď na tebe vybalím to nejlepší: hned vedle mě, mezi ní a mnou jako v propasti faleš leží nějaká žlutá věc, víceméně kulatá a hedvábná, sáhnou na ni a vyskočím: je chluapatá. Velmi opatrně, vyprávěl mi, ji vezmu do ruky a pořádně si ji prohlížím v denním světle, a ona to je, poslední překvápko, paruka! Ta holka je plesatá, vyprávěl mi, úplně holohlavá! No teda ne úplně, má na hlavě pár chlupů, takových ubohých bezbarvých chrounů. Tak tam tak ležím, Inesemkem proti své vůli, vyprávěl mi Silvestre, a říkám si, spal jsem s plesvačkou. Myslím, že jsem o tom uvažoval tak silně, že jsem to řekl nahlas, protože se začala probudila se. V těsně předcházejícím šotu jsem položil paruku, kde byla předtím, znovu jsem si lehl a tvářil jsem se, že spím, a vtom se ona vzbudí úplně a nejdřív ze všeho si sáhne na hlavu a zalesně začne v panice smátrat po paruce, najde ji, nasadí si ji... naopak, kamaráde, naopak! Vstane, jde do koupelny, zavře za sebou dveře a rozsvítí, a když zase otevře, všechno je na správném místě. Podívá se na mě jednou a ještě jednou, předtím totiž kvůli tomu leknutí, že ztratil paruku, a mě zapomněla, teprve teď si vzpomene, že je v pokoji hodinového hotelu, se mnou. Podívá se na mě, vyprávěl mi Silvestre, a pak ještě jednou, aby se ujistila, že spím, ale dívka se na mě zdálky a já spím jako špalek a pootevřenými očima všechno sleduju: švenkující kamera. Vezme kabelku a znovu se zavře do koupelny. Když vyjde, je z ní jiná žena. To znamená stejná žena, jakou znáš by a my všichni a kvůli níž jsem musel večera večer vynaložit takové úsilí, abych mohl přhlížet jejímu odkládání, totálnímu stripťázu, naprostému vysvěleknutí a la Allais.

Nedalo se to vydržet, musel jsem se řehtat jako kůň, Silvestre celou dobu vyprávěl svou odysseu do mých vzbuchů smíchu a teď jsme se už chechtali oba. Ale on se zarazil a povídá mi, Moc se tomu Barnumovu cirkusu nesměj, Beyle, s obludami si zahrávám oba. Jak to, nechápu. Ale ano, pane, vy jste pomiloval černoého Olivera Hardyho. Jak to, opakuju. Jo jo. Prostě když jsem vyšel z pokoje s detektorem lži, dovezl jsem již opět půvabnou blondýnku taxikem domů, a jak už jsem seděl v autě, pokračoval jsem k sobě a někdy kolem půl jsem projížděl tady kolem tvého bytu, a po chodníku tu šla nahoru po Pétaadacaté Hvězda, hotový bazilišek, rozručaná, v sandálcích a se starou kabelou. Zavolal jsem na ni a vzal ji do taxiku a odvezl ji domů a ona mi cestou, příteli kameramane, vyprávěla, že se jí stala strašlivá věc, vyličila mi, že v té černé komoře usnula a je vly, opilý, jste se ji pokusil znásilnit, a nakonec prohlásila, že nikdy, už nikdy v životě sem nevkročí, a byla, to mi věř, skutečně pohoršená. Takže na obludu je to jedna jedna a na faska taky. To že ti řekla, téměř slovy? No řekla mi, že ses jí snažil přinutit, to mi řekla. Ale já ti tady předvádím filmovou verzi, kamaráde, ne doslovnou.

Neměl jsem se čemu smát a nebylo proč se rozhořčovat, tak jsem nechal Silvestra sedět na posteli a šel jsem si vypláchnout pusou. Z koupelny jsem se ho zeptal, na které klinice leží Bustrofedon, řekl, že v Antomarchi. Zeptal jsem se, jestli za ním půjde odpoledne na návštěvu, odpověděl, že ne, že má ve čtyři rande s Ingrid de Bergamo a neholdá nechávat na zřetel, co mohl udělat večera. Zasmál jsem se, už bez nadšení, a on mi řekl, abych si to nechal, že jeho nezajímá její tělo, ale její holá duše, a že mám pomyslet na legendární předchůzce, že i Jean Harlow používala paruku. Made in Max Factor.

úryvek z knihy

Guillerma Cabrera Infanteho **Tři truchliví tygři**, která vyjde příští rok v nakladatelství FRA ze španělského orig. přeložila **Anželka Charvátová**

Kdo to vezme po Castrových?

Vicente Botín

V lednu 2010 zveřejnil míamský deník *El Nuevo Herald* rozhovor s profesorem Andym Gómezem z Centra kubánských a kubánsko-amerických studií Míamské univerzity, který na základě objednávky zpravodajských orgánů Spojených států vypracoval studii o tom, jakým směrem se bude pravděpodobně Kuba v budoucnu ubírat.

Profesor Gómez uvádí, že Raúl by se mohl pokusit „předtím, než zemře nebo odejde do důchodu, institucionalizovat revoluci“, a aby toho dosáhl, bude pokračovat v čistkách namířených proti mladým funkcionářům, tak jako se stalo v případě místopředsedy Státní rady Carlose Lageho, aby je nahradil staršími zastánci tvrdé linie, jako je José Ramón Machado Ventura, první místopředseda Státní rady. Raúl Castro by se měl podle názoru Andyho Gómeze také pokusit posílit Revoluční ozbrojené síly a Komunistickou stranu Kuby a „přehodnotit“ stranickou ideologii, aby mohl realizovat omezené ekonomické reformy při zachování politické moci. Stejně tak by se mohl pokusit o to, aby Národní shromáždění lidové moci ovládané komunistickou stranou bylo reprezentativnější, a připustit zvolení některých umírněných kritiků vlády.

Autor studie poukazuje na to, že Raúl Castro se přikloní k tomu nejkonzervativnějšímu scénáři: kontinuitě a stabilitě. Zmínuje také devět „klíčových postav“ postrevoluční a postfideleovské éry:

Generál Álvaro López Miera, náčelník vrchního velení Revolučních ozbrojených sil a člen Státní rady

Generál Lucio Morales Abad, vrchní velitel Západní armády

Generál Rafael Bello Rivero, vrchní velitel Střední armády

Generál Onelio Aguilar Bermúdez, vrchní velitel Východní armády

Generál Eduardo Delgado Rodríguez, náměstek ministra vnitra pověřený vedením rozvědky a kontrarozvědky

Velitel revoluce Ramiro Valdés, místopředseda Státní rady a ministr komunikací

Bruno Rodríguez Parilla, ministr zahraničních věcí

Marino Murillo, místopředseda vlády a ministr hospodářství

Major Luis Alberto Rodríguez López-Callejas, manžel Géby Castrové a ředitel společnosti GAESA, skupiny podniků řízených armádou

„Zolíkem“ je mezi těmito kartami podle Gómeze bývalý ministr vnitra a zakladatel tajných služeb Ramiro Valdés, blízký muž Fidela Castra a Raúlův rival už od Sierry Maestry. Raúl Castro příliš Ramiru Valdésovi nedůvěřuje a drží ho zkrátka jako ministra telekomunikací a místopředsedu Státní rady. Valdés je považován za velmi ambiciózního člověka a ve svých osmdesáti letech se těší lepší fyzické kondici než zbytek mocenských špiček.

Na seznamu „budoucích kandidátů“, který předkládá profesor Andy Gómez, je překvapivé, že na něm chybí vojáci blízcí Raúlůvi Castroví, jako je Julio Casas Regueiro, jenž ho vystřídal ve funkci ministra Revolučních ozbrojených sil, ministr vnitra Abelardo Colomé Ibarra, přezdívaný *Furry*, a generálové Leopoldo Cintra Frias, řečený *Polito*, Ramón Espinosa Martín, Joaquín Quintas Solá a ministr zemědělství Uli- ses Rosales del Toro.

Krasy opouštějí loď

Bývalý vojenský pověřenec v Sovětském svazu generál José Quevedo ujišťuje, že v armádě panuje nespokojenost. Podle Quevedy nemůže mnoho důstojníků odpustit Raúlůvi jeho zradu generála Arnalda Ochoy (A. O. byl popraven v roce 1989, pozn. red.). „Řekli Ochoovi, že ne zabijí, a to samé řekl i Tonymu de la Guardiovi.“ říká José Quevedo a potvrzuje, že pověření předat tento vzkaz dostal Abelardo Colomé Ibarra, *Furry*, Raúlůva pravá ruka. „Ale nakonec je zabili, podvedli je,“ říká generál.

Ve svém exilu v Miami vypravuje generál Quevedo o tom, jak mnoho jeho bývalých soudruhů cítí při pohledu do budoucnosti velkou nejistotu a občas mu posílají „vzkazy“, aby mu řekli, že udělá-li věci, na které nejsou moc pyšní, například něco ukradli, ale nikdy se nedopustili opravdových zločinů. Podle Quevedy je mezi autory těchto zpráv i generální prokurátor, generál Juan Escalona Reguera, nemilosrdný žalobce, který rozdrtil během procesu generála Ochoy a odsoudil ho k smrti. „Juan Escalona poslal vzkaz,“ říká Quevedo, „kde poukazuje na to, že v procesu vystupoval jako žalobce, protože ho k tomu donutili, ale nikdy se nedopustil zločinů.“ „Juanito Escalona!“ vykřikuje generál Quevedo a dodává: „Krasy opouštějí loď.“

Koncem března 2010 byl generál Juan Escalona nečekaně odvolán z

funkce generálního prokurátora a jediným zdůvodněním byla stručná oficiální nota, ve které stálo: „Soudruh Escalona Reguera bude pověřen jinými funkcemi v sekretariátu Státní rady.“ Další vysoký funkcionář ze staré gardy, divizní generál Rogelio Acevedo, předseda (ministr) Kubánského institutu civilního letectví, byl sesazen ten samý měsíc. Stejně jako v případě Juana Escalony se oficiální sdělení omezilo na informaci, že Acevedovi budou „svěřeny jiné úkoly“. V knize nazvané *Tajemství generálů* vyzdvihuje Rogelio Acevedo své přátelství s Raulem Castrem, o kterém říká, že jeho nejvýraznější vlastností je jeho „lidský duch“. „Když uděláš chybu,“ vypravuje Acevedo, „vytahá tě za uši a ty si to uvědomíš a řekneš sám sobě, blbě, udělal jsi chybu. Když se ti podaří udělat věci dobře, nečekej od něj nějaké velké gratulace, řekne ti to jen jednou, a tohle tě žene vpřed. Je to velmi pozorný člověk, muž se smyslem pro detail.“

Tvrdohlavost starých generálů

Proklamovaná jednota a bratrský duch panující na nejvyšší úrovni vedení státu není podle názoru Briana Latella ničím jiným než iluzí, zakrývající hluboké rozpory, které se během transformace ještě vyostří. Mnoho mladých důstojníků se podle Latella cítí frustrováno přívědomí toho, že jejich postup je zablokovaný tvrdohlavostí starých generálů, kteří zůstávají na svých místech i přesto, že mnoho let přeshlují. „Raúlští důstojníci, ze kterých se na Kubě stává

S církvi jsme narazili

Uvážlivá kubánská katolická církev za episkopátu kardinála Jaimeho Ortegy Alamina se nyní rozhodla pozvednout kritický hlas a vyzvala k zavedení „obecné anestézie“ na politickém a ekonomickém poli, aby bylo možné se dostat z krize, která „duší zemi“. V časopise havanského arcibiskupství *Palabra Nueva* vyšel v lednu 2010 rozsáhlý článek nazvaný „Kam pluje kubánská bárka?“ s podtitulem „Pohled na ekonomickou situaci“ a podepsaný knězem P. Borisem Morenem. Podle autora je kubánská ekonomika poznamenána tím, že jí „chybí jakékoli definování, ať už z dlouhodobějšího pohledu nebo z krátkodobého, a je v zajetí ideologické (re)centralizace, která chce udržovat za každou cenu stávající směr, jenž tuto zemi duší. [...] Vede to od deseti k pěti a místo odpovědi nabízí jen utopická prohlášení a urovnání situace cestou silného omezení výdajů, které může vyvolat socioekonomický kolaps.“

Palabra Nueva kritizuje rozhodnutí vlády „zachovat hospodářský systém, o kterém si myslí, že je nezbytný k tomu, aby nedošlo k politickým zvratům, ačkoli se projevuje jako neefektivní,“ a naznačuje, že škrtý v sociální oblasti můžou vést k „silným sociálním otřesům“, protože výplaty „nestačí ani na pokrytí základních potřeb“. Také říká, že „ke zlepšení situace nepovedou výzvy k větším pracovním výkonům a efektivitě. Socioekonomické podmínky země se nezmění projevem a dekrety. Je nevyhnutelné přijmout opatření, která na jedné

potřebnosti uskutečnění změn v zemi. Jejich odkládání vytváří netrpělivost a neklid obyvatel,“ řekl kardinál v rozhovoru publikovaném v *Palabra Nueva* 19. dubna 2010. Kardinál Ortega také vyzval k propuštění všech politických vězňů, „nejen těch nemocných“, a kritizoval „akty zavržení“ namířené proti Dámám v bílém. Zcela v intencích církevní politiky podle premisy „opatrnosti nikdy nezbyvá“ ovšem nejvyšší zástupce katolické církve na Kubě komentoval smrt Orlanda Zapaty Tamaya, který zemřel po osmdesáti pěti dnech hladovky. Na jedné straně vyjádřil lítost nad jeho skonem, na straně druhé ale kritizoval verbální útoky, jež tato událost vyprovokovala ve Spojených státech a dalších zemích, včetně Španělska.

Mlčení jako odpověď

Kubánská vláda, která na sebe s odpovědí jindy nenechá dlouho čekat, upřednostnila namísto odpovědi mlčení. Nebylo to poprvé, kdy se Raúl Castro s církví srazil. Když byl 24. ledna 1998 na oficiální návštěvě Kuby papež Jan Pavel II., v době, kdy byl Raúl číslem dvě kubánské režimu, pronesl arcibiskup Santiago de Cuba, monsignor Pedro Meurice Estiu, na náměstí Antonia Macea homilii, která byla považována za nejostřejší výpad proti vládě ze strany vysokých církevních představitelů. Monsignor Meurice přivítal papeže v „nepoddajné a pohostinné zemi, kolébce svobody“, jejíž „lid trpí“, „lid, který po staletí bojoval za sociální spravedlnost a nyní na konci jedné z těchto etap opět hledá, jak překonat nerovnosti a nemožnost cokoli ovlivnit“.

„Rád bych vám představil během této eucharistie všechny Kubánce nejen ze Santiaga de Cuba, kteří nemohou dát svým životům nějaký smysl, kteří nemají

Astronomische Sammelhandschrift, Oberheim, 1. Cítrina 12. století

mi členy. Poté ústava stvrdila laický charakter státu, který „uznává, respektuje a garantuje svobodu vyznání“.

Přes tento pokrok pohlížela vláda na katolickou církev nadále s nedůvěrou. Během posledních let se tato nedůvěra proměnila v hluboký odpor především kvůli tomu, že mnoho kněží, často vyslaných na Kubu ze Španělska, se věnuje sociální práci mezi obyčejnými Kubánci. Demontáž systému sociální pomoci ze strany vlády Raúla Castra a výrazná omezení přidělu potravin na knížku dotlačilo velkou část kněží k tomu, aby se zaměřili na zajištění základních životních potřeb Kubánců. Vláda jako zahradníkův pes nic nedělá, ani nenechá dělat ostatní, a přitom tolik žárí na pomoc, která zásadně zpochybnuje do světa vytrubovaný revoluční „stát blahobytu“.

Jaro je černé

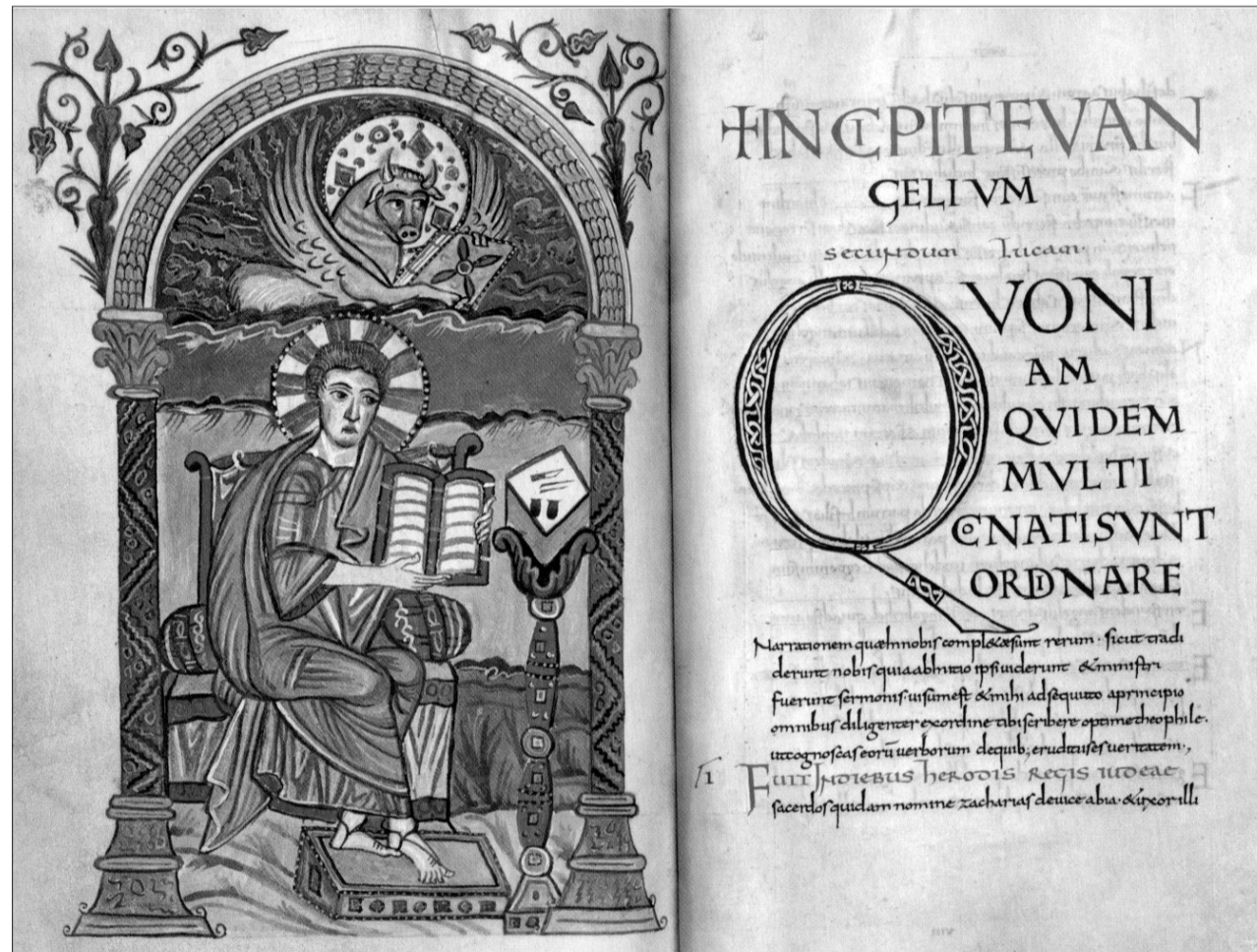
Kostely se staly místy setkávání příznivců občanské společnosti, na kterých mnozí kněží otevřeně kritizovali vládu Raúla Castra za to, že zadusila veškerá očekávání změn, které naslibovala. V havanském kostele sv. Rity se každou neděli scházejí Dámy v bílém, manželky a příbuzné mužů ze skupiny sedmdesáti pěti disidentů uvězněných během „černého jara“ v roce 2003, které po mši pochodují po bulváru Quinta Avenida ve čtvrti Miramar oblečené v bílém a s růžovými gladiolami v náručích. Je to jejich pokojný protest, jímž se dožadují propuštění vězňů svědomí.

Dámy v bílém byly v roce 2005 vyznamenány cenou Svobody svědomí Andreje Sacharova, udělovanou Evropským parlamentem, a jsou oblíbeným terčem takzvaných Brigád rychlé reakce, jejichž členy jsou policisté v civilu a vládní zaměstnanci, kteří mají podle „Plánu proti narušovatelským pořádku a kontrarevolučním žvlům“ vypracovaný ministerstvem vnitra povolenou užívat „dřevěné i kovové tyče a gumové kabely“. Dne 10. prosince 2009, na Mezinárodní den lidských práv, byla skupina asi čtyřiceti žen z této organizace během tradičního rozdávání gladiolů a výtisků Všeobecné deklarace lidských práv zbita. Tajně se proti nim hnali a vykřikovali, a táhnou pryč, zaprodankyně a zoldačky.

Brutalita vlády namířená proti Dámám v bílém kulminovala v březnu 2010, na kdy připadalo sedmé výročí „černého jara“. Během několika dní Dámy v bílém pochodovaly po havanských ulicích a dožadovaly se propuštění politických vězňů. První kolo bylo ve znamení obvyklých inzultací ze strany příslušníků Brigád rychlé reakce, kteří na ně křičeli: „Raz dva tři, s červy pryč,“ „At žije Fidel, at žije Raúl, ulice patří revoluci.“ Dalšího dne útoky zesílily, ale nedosáhly svého cíle. Dámy v bílém dál pochodovaly ulicemi hlavního města. Tentokrát policie zasáhla bez jakéhokoli maskování. Uniformovaní příslušníci Národní revoluční policie a ministerstva vnitra v počtu téměř dvou stovek mimořádně násilně a za použití judistických chvatů a karatistických úderů povallili ženy na zem a silou je donutili nastoupit do autobusů, aby jim zabránili v dalších demonstracích. I přes všechny modřiny a šrámy, které vyžadovaly lékařské ošetření, Dámy v bílém pokračovaly v protestech ještě několik dní. Fotografie z divokého záahu proti bezbranným ženám obletěly svět a jeden odsudek střídal druhý. Vláda Raúla Castra reagovala za použití obvyklých „argumentů“: „Disidenti jsou zoldačky ve službách Spojených států, jejichž vláda stojí v čele mezinárodní kampaně namířené proti Kubě.“ Během programu kubánské státní televize Kulatý stůl si ještě přisadila, že „archaická a ponižena Evropa“ útočí na Kubu, protože ta je dnes „morální velmocí“, „společností, která není dokonalá“, ale je „nejdokonalejší ze všech možných“.

Mele, mele kafemlejnek...

Text je ukázkou z knihy španělského publicisty Vicenteho Botína **Raúl Castro. Blecha, která si osedlala tygra** (Editorial Planeta, Barcelona, 2010), již právě vydalo nakladatelství Paseka.

Evangeliar. Mainz, 2. čtvrtina 9. století

čím dál privilegovanější kasta, budou stále častěji terčem opovržení ze strany méně politických, tradičněji zaměřených a profesionálnějších důstojníků, zvláště velitelů významných složek armády. Jednota, disciplína a profesionalita Revolučních ozbrojených sil je tudíž stále ohroženější,“ říká Latell.

Až začne transformace, vynoří se podle bývalého analytika CIA tyto důstojníci jako nevyzpytatelný politický element, tak jako se to stalo v některých zemích východní Evropy. Nespokojenost těchto progresistů s rychlostí reformem v těchto zemích vedla k tomu, že se spontánně začala objevovat hnutí převážně mladých funkcionářů, která začala fungovat jako nátlakové skupiny ve prospěch dynamičtějších změn.

Ekonomická stagnace Kuby a zhoršení sociální situace by mohly vyústit v protesty, přičemž by museli být povoláni vojáci, aby je potlačili. V roce 1994 bylo těžké odhadnout, jaká by byla jejich reakce, kdyby dostali rozkaz zasáhnout. Ovšem nyní, kdy už se bratři Castrové nacházejí ve své poslední životní etapě, by bylo dost těžko možné, aby Revoluční ozbrojené síly riskovaly svou prestiž tím, že budou masakrovat bídu vyčerpané obyvatelstvo. Nad Kubou se vznáší duch Wojciecha Jaruzelského. Jako polský prezident musel Jaruzelski čelit vážné sociální a ekonomické krizi. Stávky svolané odbory a Solidaritou, kterou vedl Lech Walesa, ho přiměly k tomu, aby vyhlásil výjimečný stav a opozici krutě pronásledoval, čímž uzavřel možnou cestu k demokratické transformaci.

straně usměrní krizi, jež nás válkuje, a na straně druhé připravit podmínky pro celkové změny, umožňující zapojení ekonomických subjektů, které dodají kubánskému hospodářství dynamiku.“

Arcibiskupský časopis se pouští také do politických otázek a říká, že „od změny ve vedení země podle veřejných vyjádření nového prezidenta někteří očekávali rychlé zavedení opatření, které by sice nic neměnily na politickém uspořádání, ale znamenaly by více uvolnění a možná obrát v ekonomice. Poslední tři roky od těchto událostí se neobjevil na obzoru žádný náznak příslibů změn, rozšířila se beznaděje a zostření krize s ohledem na celkovou situaci ve světě by mohlo rozbit již tak slabou sociální soudržnost.“

Jako řešení, „jak vyléčit příčiny této nemoci,“ nabízí časopis celonárodní diskuzi, z „které vyjdou na světlo možné cesty, jimiž se budeme moci ubírat,“ a přijetí opatření, mezi něž patří sjednocení obou měn, povolení živnostenského podnikání a zejména maloobchodního prodeje zemědělských výrobků. Také požaduje větší právní jistoty pro zahraniční společnosti, které chtějí na Kubě investovat. Za účelem vedení debaty, již navrhuje *Palabra Nueva*, bude nutné, „aby se vláda oficiálně zavázala, že bude respektovat možnost vyjádřit svůj názor všem občanům, aniž by sáhla k jakémukoli druhu represí. Měli bychom vyloučit jakákoli kritéria, podle kterých by byla omezována výměna názorů a idejí.“

Tři měsíce nato samotný kardinál Jaime Ortega Alamino tyto názory zavrhl sdělením, že existuje „národní shoda“ na

právo volby a osobního rozvoje, protože tento odosobněný paternalismus jim to zkrátka neumožňuje,“ řekl santiagský arcibiskup a pokračoval: „Chci vám představit také Kubánce, kteří si čím dál tím víc pletou vlast se stranou, národ s historickým revolučním procesem, ve kterém jsme prožili několik posledních desetiletí, a kulturu s ideologií. Jsou to Kubánci, kteří to všechno šmahem odmítají, nerozlišují, cítí se vykořelení, odmítají všechno zdejší a přeceňují všechno, co pochází zvenku. Někteří to považují za nehlubší příčinu vnitřního i vnějšího exilu.“

Kamery kubánské televize, která vysílala slavnostní akt v přímém přenosu, nenatočily Raúla Castra, jak tento projev, na něj nemohl okamžitě reagovat, poslouchá se zařatými pěsmi a svažitým nádechem. Když bylo po všem, okamžitě se vrátil do Havany. Fidel Castro jeho stíženostem nevěnoval větší pozornost. Nejvyšší vůdce byl s průběhem návštěvy Jana Pavla II., kterému poskytl tak velkolepé přijetí, jaké se žádnému jinému vrcholnému představiteli cizího státu nedostalo, velmi spokojen.

Během návštěvy papeže se kubánské katolické církvi podařilo trochu potvrdit dveře, které revoluce zavřela. Znovu se začal světít 25. prosinec jako svátek vánoční a byla povolena některá církevní procesí, mezi nimi velkonoční oslavy svátku Panny Marie Milosrdné del Cobre, patronky Kuby.

„Nechť se Kuba otevře světu a svět ať se otevře Kubě,“ řekl tenkrát papež. A tím to všechno skončilo. Čtvrtý sjezd Komunistické strany Kuby povolil, aby věřící jakéhokoli vyznání mohli být její-

bodných volbách a co se z toho vyklubalo. Jsou prostě ideologie, které mají zabudovanou nenávisť a lež, a to musí lidé vědět, že to platí pořád. Jaképak svobody. Jednou Bratinka v jídelně říkal někomu u vedlejšího stolu, že nevhodou demokracie je většina a já jsem se cítila dotčena, že by většina měla být blbější. No, dávám mu za pravdu, ne blbější, ale pohodlná – nechá se usmýkat. Demokracie má toto riziko, že na ní kdejaký blbec parazituje. A pokud se ti ostatní nechají nějakou klamavou ideologií zblbnout, tak je to jejich věc, ale je to hrozné a opakuje se to.

Vědomí občanské odpovědnosti, které jsme proráželi s Chartou, tady zase tolik chybí. Každý si hledí svého a potom nadává, ale to je k ničemu. Hluboko v nás vězí materialismus. Kultura, ideály, to je „třešnička na dortu“.

Přes dvacet let tady člověk píše o různých zlodějnách, a když se s tím konečně začne něco dělat, tak lidé začínou hysterčit – ti, kteří to tady dvacet let nechávali bujet.

Přesně tak, bujet a ujet. **Jací autoři tě oslovovali v padesátých a šedesátých letech?**

Mými oblíbenými byl Chesterton, Gertruda von Le Fort, Graham Greene. Potom Bruce Marshall, to je nádherné, Claudel, různí ti personalisté, Martin Buber, Bergson, Patočka se vším všudy – ne že bych ho tak četla, ale chodila jsem k němu na domácí semináře.

Jak jsi se dívala třeba na Bondyho? Jako na exota. Byl to takový „exhibák“, kterého bych brala jako básníka a jako filosofa ne. Velice se mi líbili *Invalidi sourozenci*, kde mi připadalo, že do značné míry vystihl atmosféru této skupiny. To, co potom dělal na stará kolena, to už zase byl onen jurodivý cvok. Ale on byl takový „enzymatický“. Uváděl trochu věci do pohybu.

Pro nás to byl jeden z mála dospělých, který nás bral vážně, jako kolegy. Když nám bylo patnáct, šestnáct let, byla to zajímavá zkušenost. Neměl předsudky.

Já jsem zase naopak měla hrozně ráda ty mladé, kteří brali jako rovnocennou mě – že jsem jim nepřipadala moc stará.

Jak vzpomínáš na Magora? Teď je ho všude plno, takže se ani nemusím moc namáhat. Byla to vzácná bytost. Pan profesor Patočka o něm řekl: „Ten pan Jirous je takový jemný člověk, ale dává to takovým komplikovaným způsobem najevo.“ To je přesné. Citlivá duše, která musela reagovat až běsem,

protože jinak by ho to všechno možné svinstvo zadávilo.

Ječnou prošly stovky nejruznějších lidí.

Prošli a odesly – jednou i v Pavlíných jediných džínách, které si ráno chtěla vzít do školy, a už tady nebyly.

Plakala? Neplakala. Vzala to jako oběť. To bylo takových lidí! Já jsem se třeba šla před pár lety najíst do restaurace k Tlusté kole, chci platit, přijde pan šéf a povídá: „Paní Němcová, dneska platit nebudete, víte, kolikrát já jsem u vás obědval?“ A toto se opakuje v různých variantách. Já už ty lidi třeba nepoznám.

Existoval nějaký člověk, který měl v Ječný „plot“, zákaz vstupu?

Ne. Jen jednou na Silvestra vyrazil Martin nějakou dvojicí, chlapa s ženskou, kteří byli evidentně fyzlové nebo jimi poslaní. Taková úplně nesourodí a nesli nějaký chlast, Cinzano, které tady nikdy nepijeme. Zkoušeli do bytu familiárně proklouznout, ale Martin s nimi vyrazil dveře – v tom měl instinkt naprosto přesný.

Pamatuješ na Fandu Pánka? Minulý týden jsem s ním telefonovala. **A co dělá?**

Dělá jakéhosi pomocníka ve svatém Josefu a nahoře u Kapucínů na Loretánském náměstí. A je zmatený, samozřejmě, ale je mu to jasné, to, co mi tady jednou na chodníku, před svatým Ignácem, sdělil. Ze přece jen je ta eucharistie lepší, než ty fety. Ti bratři jsou hodní, že mu tam ještě pořád dají najíst a občas nějakou korunu. Něco má a stará se o něj sestra. Ta mu vyřizuje úřední záležitosti.

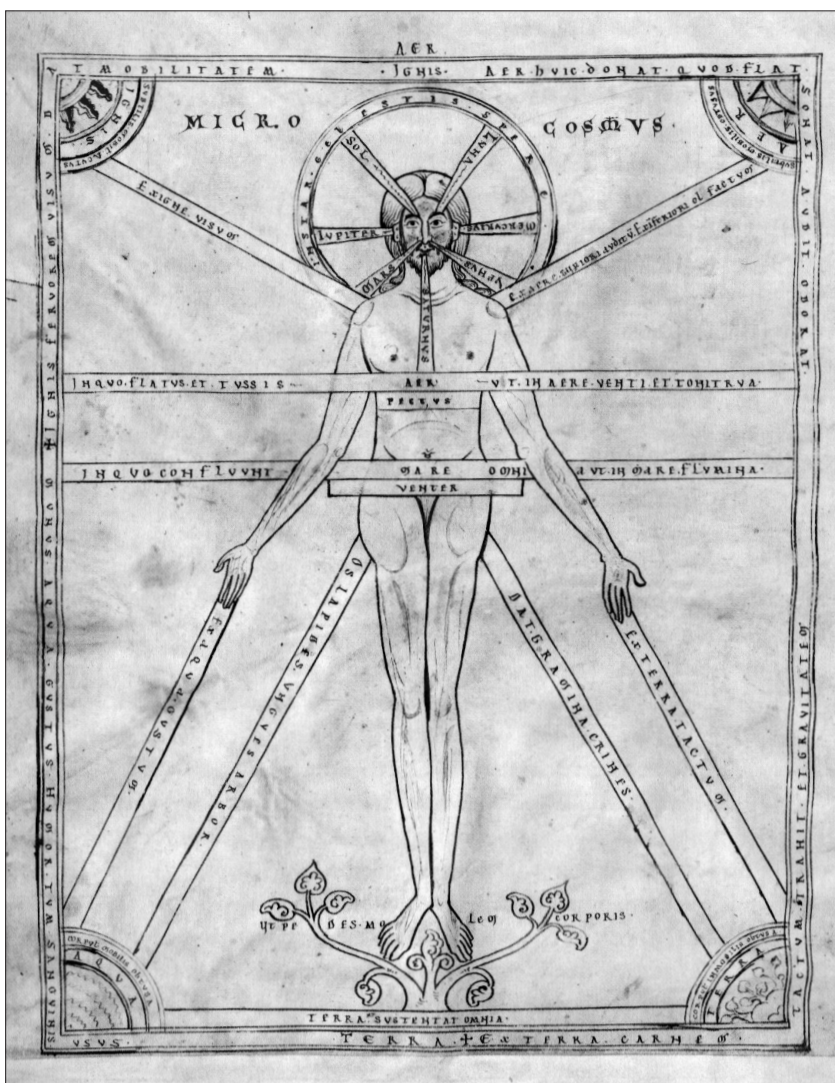
Na co vzpomínám, a možná jsi na to zapoměla, když ses vrátila od soudu s Gruntorádem a přivezla jsi část Magorových *Labutích písní*, které ti Gruntorád strčil jazykem do pusy při polibku, když ho vedli chodbou. Já jsem tady zrovna popíjel, dal si hrnek kávy, tys mi ty texty diktovala a přes noc jsme to přepsali. Udělali jsme deset kopií a ráno se to různě rozneslo.

To byl husarský kousek od Gruntíka. Představ si, jak ho vedou dva chlapi po chodbě „v medvědu“. On na nás jen zakoulel očima, my jsme přiskočily, a už to bylo. To byla taková rychlost.

Věděla jsi hned, o co jde? Ne, ale nezaváhala jsem, když jsem viděla, že se má k činu. To bylo neskutečné. S Renatou, která tam byla se mnou, jsme okamžitě zahučely na záchod, protože jsme si říkaly, že nás třeba můžou filcovat a podobně. Ale zřejmě se ta vě-

žeňská stráž, co ho přivedla a měla ho hlídat, k tomu ani nepřiznala, že cestou políbil dvě ženské, protože by z toho měla průsvih. Radši to tedy asi neviděli a okamžitě ho rvali dál na schodiště.

její korespondenci, v notýsku a v jejích poznámkách. Říkala, že jí to vadí a že to není předmět jejich zájmu. A ona jen tak usekla: „To Vám bude muset přestat vadit“.

Glossar Salomons, Prüfening, datováno 1158 a 1165

Jak probíhal v Ječný domovní prohlídka?

Nikoho, kdo sem přišel, nepouštěli ven, aby se nerozneslo, že je tady domovní prohlídka. Takže nakonec v obýváku seděla okolo stolu spousta lidí a už to vypadalo jako mejdan. My jsme se normálně bavili, ať si šklubnou protézou. Jednou se Pavla ohradila, když nezávislým svědkem byla prokurátorka, která se hrabala v jejím stole,

Zmizelo vám někdy něco? Spoustu věcí. Psací stroje a podobně. Myslím něco takového jako třeba šperky?

To tady nikdy nebylo, cha cha cha. **Děti z toho měly prču?** Já myslím, že to všechno snášely jako dobrodružství. To je přece taková nádherná příhoda ze sedmdesátého sedmého, kdy jsem ještě pár dní, než mě vyhodili, mohla být jako psycholog-

ký poradce pod Socialistickou akademií, která to organizovala, poradkyní v Poradně pro vysokoškoláky. Odvezl mě tam Sváta Karásek navečer, a sotva jsme vypadli, tak ho přišli k nám hledat. A nacpali se dětem, přes jejich odpor, do bytu, celý ho proletěli, a když odcházeli a ve dveřích stál ten poslední, tak Pavla otevřela v předsíni skříň ve zdi a řekla: „Sváto, je to dobré, už můžeš vylézt.“ V tu ránu se všichni nahnali zpět a Pavla se jim vysmála, respektive všechny děti se jim vysmáli.

Mně ani tak nevdalo, když už byli vidět, jako spíš to, když vidět nebyli a člověk nevěděl, kdy a kde se zase objeví...

Víš, co na ně platilo? Říkali mi, že mi mohou do toho bytu někoho poslat a že každého přijmu. A tak jsem řekla, že to je jejich věc, my děláme všechno veřejně a já se tím nemíním zabývat. A té „sledovačce“ jsem řekla, že to by museli mít na krku nějakou rolničku, protože já jsem strašně nevěšmavá baba. Děsně jsem je naštvala. A ještě ke všemu je to pravda. To tedy musel stát auták s řidičem před barákem, abych řekla Janě Muchové, že mám pocit, že jsou estébáci nahoře. A ona řekla, že už mám „stihu“, ale byli.

Jak jste vycházeli se sousedy? V domě byli lidé solidární, přitom bylo nepříjemné mít je v domě na chodbě. Jednou na mně chtěli klíče od sklepa a já je neměla. Chtěli, ať jdu říci sousedům. Tak jsem řekla, že ty klíče nepotřebuji, ať si jim řeknou oni. Tak mě dva táhli s sebou, zvonili na všechny zvonky a všude se ptali na klíče od sklepa, a nikdo je neměl, pro ně. Paráda.

Kde jste si schovávali věci, které jste nechtěli mít kvůli figlům v bytě?

Teď vyklízela Suzette Hejlová sklep a objevila tam dvě tašky nějakých samizdatů a jiných věcí a Zbyněk ji upozornil, že to je Jirky, tak ať si pro to přijdeme. Byla jsem zvědavá, co v nich je, protože tady nám to Jirka Gruntorád pro knihovnu Libri prohibiti vybilil hned.

Určitě tu byl odposlech... No jeje, tady bylo přímo nahrávací studio.

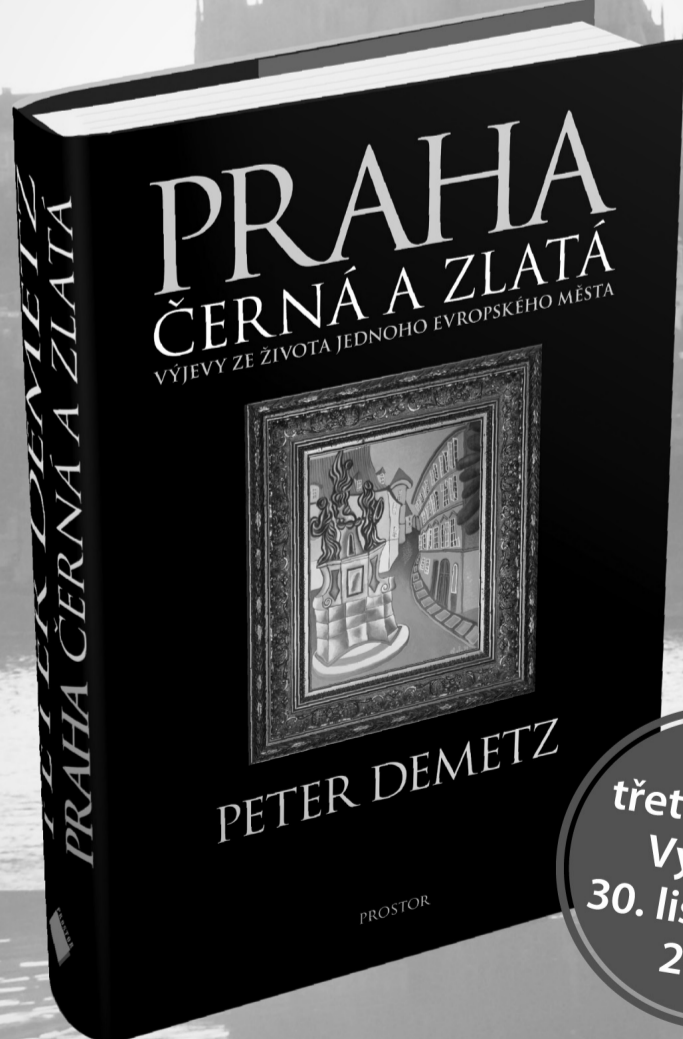
Zachovaly se z toho nějaké záznamy? To nevím. Já je litovala, kdo musel všechny ty kecy poslouchat.

Nejen kecy. Třeba hodinu, jak cinká nádobí, pak zase vysavač. To ano, cha cha cha.

Petr Placák

Ječná 7, 3. prosince 2012

NEVŠEDNÍ POHLED NA KULTURNÍ DĚJINY PRAHY A ČESKÝCH ZEMÍ

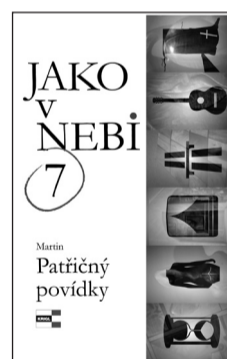

600 stran | 580 Kč | www.epristor.com

Knihu žádejte u svého knihkupce. Nebo na www.epristor.com s 20% slevou!

Martin Patříčný

Jako v nebi,
knihy povídek, letošní

Další autorovy knihy na trhu:

Monografie

Dřevo krásných stromů

Pracujeme se dřevem

U dobrých knihkupců k dostání

Jako v nebi a Nejen dřevo též jako E-knihy

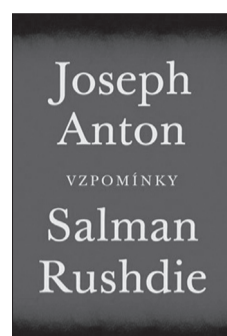
Do konce roku
je v předsálí Městské knihovny v Praze

výstava

Jak se dělá kniha...

• PASEKA •

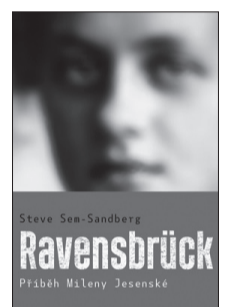
Chopinova 4, 120 00 Praha 2, Tel.: 222 710 750 – 3, e-mail: paseka@paseka.cz, www.paseka.cz

Salman Rushdie
Joseph Anton – Vzpomínky

Světznámý britský prozaik se v dlouho očekávané vzpomínkové knize vrací k létům, která musel poté, co byl ájatolláhem Chomejním v únoru 1989 odsouzen k smrti za autorství románu *Satanské verše*, údajně namířené proti „islámu, Prorokovi a Koránu“, strávit pod policejní ochranou a v neustálých obavách o vlastní život i osud svých blízkých. Strhující vyprávění zaujme dramatickým popisem událostí i otevřeností, s níž autor popisuje své vynucené soužití s policejními specialisty, zvraty ve svém soukromém životě či složitý vztah k vlastnímu otci a komentuje postoje těch, kteří jej veřejně podpořili nebo se naopak přidali k jeho kritikům.

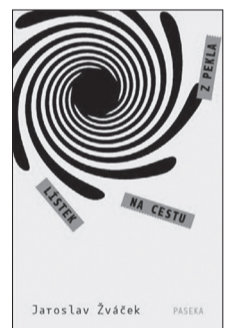
Z angličtiny přeložili Lukáš Nový a Barbora Punge Puchalská
170x240 mm, váz., 564 stran

Steve Sem-Sandberg
Ravensbrück
Příběh Mileny Jesenské

Česká novinářka, překladatelka a spisovatelka Milena Jesenská, jejíž osudy kniha vypráví, je pro Steva Sem-Sandberga především silná ženská osobnost. Nesetkáváme se tu jen s lidským osudem uprostřed dějin, ale se svěbytnou odpovědí člověka na ně. Postupně, v líčení mládí ve Vidni a v Praze až po účast v hnutí odporu proti okupantům, se tu rodí a dozrává rozporuplná postava ženy, jejíž ideály se s historickou realitou tvrdě střetávají a jež posléze v koncentračním táboře Ravensbrück těmto ideálům přinese i obět nejvyšší.

Ze švédštiny přeložila Dagmar Hartlová
130x200 mm, váz., 270 stran

Jaroslav Žvábek
Lístek na cestu z pekla

Hlavní hrdina Tomáš Neratovský pracuje v televizi jako nadějný scenárista, ale když mu dají adaptovat izraelský sitcom, duševně se zhroutí. Osud mu do cesty nadělí fyzioterapeutku Báru, která si duševní klid zajišťuje pomáháním ostatním, a jejího kamaráda, katolíka Jeremiáše, který nešťastnou nehodou přivedl do jiného stavu mentálně postiženou dívku. Ve své románové prvotně prokazuje autor poučenost filmovým řemeslem: kombinuje filmové motivy s kritickým líčením českého prostředí; příběh spletený z několika dějových linií je plný zvratů, dobrodružných i každodenních situací a sarkastických point, a nechybí mu situační vtíp a zejména naléhavost výpovědi.

110x170, brož., 312 stran

Roberto Saviano
Pojď se mnou pryč

Světznámý italský novinář se ve své nejnovější knize vrací k řadě palčivých problémů italské společnosti, které jsou v centru jeho pozornosti již od doby, kdy ve své nejslavnější knize Gomora strhujícím způsobem popsal praktiky neapolské mafie. Nová znepokojivá zjištění předkládá zejména v oblasti pronikání mafiánských struktur z jihu na sever Itálie, znovu bilancuje akutní problém nezákonné likvidace toxických odpadů, působivě líčí boj kalábrijského kněze o vytvoření centra pro postižené v domě zabaveném mafii, která jej však odmítá předat novým vlastníkům.

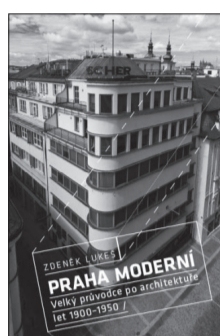
Z italského přeložila Alice Flemrová
130x200 mm, váz., 160 stran

Ljudmila Ulická
Daniel Stein, překladatel

Osou románu Ljudmily Ulické je reálný osud polského Žida Oswalda Rufajzena, který za války pracoval pro nacisty jako tlumočník a podařilo se mu zachránit s nasazením vlastního života mnoho lidí před jistou smrtí. Pomohl například několika stovkám Židů při útěku z ghetta na zámku v běloruském městečku Mir, jenž v románu vystupuje pod názvem Emsk. Před válkou se účastnil akcí sionistické mládežnické organizace Akiva, ještě za války se nechal pokřtít, později se stal katolickým mnichem a přijal jméno bratr Daniel. Na tuto kostru příběhu Ulická nabaluje celou řadu dalších událostí, jež mnohdy svou oporu rovněž nalézají ve skutečnosti.

Z ruštiny přeložila Alena Machoninová
170x240 mm, váz., 408 stran

Zdeněk Lukeš
Praha moderní
Velký průvodce po architektuře let 1900-1950 / Historické centrum

Kniha historika architektury Zdeňka Lukeše a fotografa Pavla Hrocha zachycuje v reprezentativním přehledu slovem i obrazem přes dvě stě objektů historického centra českého hlavního města, a to nejen těch nejvýznamnějších, jako jsou Obecní dům nebo dům U Černé Matky Boží, ale i staveb čistě užitných. Obrazová dokumentace představuje tato díla v jejich současném stavu. Po sobě následující kapitoly průvodce, uvozené mapkami s vyznačenými objekty, chronologicky procházejí jednotlivé čtvrti historického jádra metropole: Staré a Nové Město, Malou Stranu, Hradčany, Josefov a Vyšehrad.

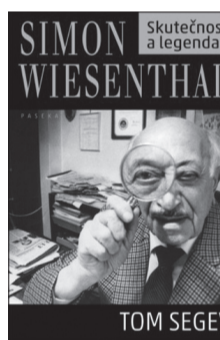
145 x 240 mm, brož., 240 stran

Andrzej Stasiuk
Bílá vrána

V románu Bílá vrána vypráví autor o putování pětice mužů po polských Nízkých Beskydech, jež pro některé z nich znamená útěk před realitou, pro další se stává výpravou osudovou. Dějištěm jsou liduprázdné hory zapadane sněhem, ve hře pak základní lidské hodnoty. Hrdinové celou dobu balancují na hraně jakési propasti. Cítí se uvěznění ve své době a každý se snaží po svém vypořádat s okolním světem i se sebou samotným. V románu, jehož významnými rekvizitami jsou láhve od vypitého alkoholu a oharky cigaret, klade Stasiuk celou řadu esenciálních, nadčasových otázek.

Z polštiny přeložila Martina Bořilová
125x180 mm, váz., 346 stran

Tom Segev
Simon Wiesenthal
Skutečnost a legenda

Segevův životopis známého „lovce nacistů“ nijak neidealizuje a kriticky popisuje všechny zákruty jeho neklidného života od mládí přes téměř zázračné přežití v době holocaustu až po jeho poválečné působení. Wiesenthal je líčen jako člověk, který se vrhá do řady kontroverzí, který se mýlí, je ovlivňován svými politickými názory či se snaží manipulovat média. Segev se věnuje Wiesenthalovým kauzám, mimo jiné stopování Adolfa Eichmanna, ale i různým zákulisním hrám a epizodám, včetně Wiesenthalovy spolupráce s tajnými službami, zejména izraelskou a americkou.

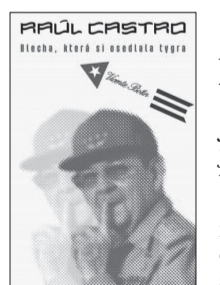
Z hebrejštiny přeložila Tereza Černá
170x240 mm, brož., 496 stran

Robert Gerwarth
Reinhard Heydrich
Životopis

Ačkoli byl Reinhard Heydrich jednou z nejobávanějších vůdčích postav třetí říše – šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti, zastupující protektor v Protektorátu Čechy a Morava, jeden z hlavních strůjců tzv. konečného řešení židovské otázky –, komplexní monografie o něm jsou vzácné. Kniha líčí Heydrichův vzestup z prostředí privilegiované střední vrstvy až k vrcholné kariéře masového vraha, vrhá nové světlo na jeho charakter, odkrývá nenápadné kroky, jimiž se mění osobnost v monstrum, a mapuje souvislosti konkrétního zla s ideologickou představou nacistů o novém evropském pořádku.

Z němčiny přeložila Zlata Kufnerová
170x240 mm, váz., 456 stran

Vicente Botín
Raúl Castro
Blecha, která si osedlala tygra

Je Raúl Castro ještě radikálnější komunistou než jeho bratr Fidel? Nebo je přesvědčeným reformátorem, který jen čeká na příležitost, aby mohl vést Kubu „čínskou cestou“? Jakým směrem se bude Kuba ubírat po smrti Fidela Castra a kdo převezme otěže moci, až odejde i Raúl. Vicente Botín nabízí ve své knize přesvědčivé odpovědi na první dvě z těchto aktuálních otázek a pokouší se i naznačit možné varianty dalšího vývoje politické situace na ostrově.

Ze španělštiny přeložili Denisa Škodová a Stanislav Škoda
130x200 mm, brož., 364 stran

**Knihy nakladatelství Paseka žádejte u svých knihkupců nebo na adrese:
Nakladatelství Paseka, obchodní oddělení, Chopinova 4, 120 00 Praha 2, tel. 222 710 750-3,
e-mail: paseka@paseka.cz. Aktuální informace o knihách nakladatelství Paseka
a speciální měsíční nabídku vybraných titulů s výraznou slevou najdete na www.paseka.cz.
Veškerou produkci nakladatelství Paseka obdržíte v knihkupectví Fišer, Kaprova 10, 110 00 Praha 1,
tel. 222 320 730, e-mail: knihyfisier@knihyfisier.cz.**